

193 - 194 - 196 - 222, 225-248, 250-252, 254-268

Óradság-Nagyvárad, 1938. szeptember 1. - Csütörtök
VII. évfolyam, 193 (1907) szám.

+ 3 lei

Taxa postala piattita
aprobata Dir. Gen. P.

MAGYAR L

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelőszerkesztő:
Dr. Paál Arpád

Laptulajdonos: **szent László NYOMDA R. T.**
Nrul de inscriere in Reg. Publ. periodice - Tri-
bunalul Bihor, sectia III. Nr. ord. 11/11 Iunie 1938

Főmunkatárs: **Dr. Gyárfás Elemér**

London és Páris a béke fenntartása érdekében újabb figyelmeztetést küld a cseh kormányoknak

A két kormány Prágát a tárgyalások meggyorsítására és az engedmények gyors megadására akarja rávenni. — Benes cseh köztársasági elnök személyesen vette kezébe a szudéta-németekkel való tárgyalások vezetését

Prágából jelentik: A keddi cseh minisztertanács nem foglalkozott a kormány által állítólag tervezett új tárgyalási alappal, hanem kizárólag az általános politikai helyzettel. Különösen az utóbbi időben egyre gyakoribb incidenseket megakadályozó rendszabályokról volt szó. A minisztertanácsot szerdán folytatják, amikor Hodzsa részletes jelentést tesz. A délután folyamán Benes elnök több minisztert, majd Kundt és Stokovszky szudéta-német képviselőket fogadta, akikkel három és félórás

megbeszélést folytatott. Hivatalos helyen adták azokat a híreszteléseket, amelyek szerint bizonyosra vehető a kormány és a szudéta-német párt közötti megbeszélések megszakadása. Beavatottak szerint Benes a legközelebbi napokban rádiószózatot intéz a köztársaság lakosságához.

Krofta külügyminiszter hétfőn Alexandrovicsy szovjet követet, kedden pedig Newton amerikai és La Croix francia követet fogadta

Német tiltakozás Prágában a német hadsereg elleni gyalázkodás miatt

Prágából jelentik: A prágai német ügyvivő a külügyminisztériumban erőteljes hangú tiltakozást jelentett be a csehszlovák sajtóban megjelent cikkek miatt. Különösképpen szólt a tiltakozás a Moravskelczsky Dennik című lap cikke ellen, amely a német katonák kegyetlenségeiről írt. A tiltakozás ellenére a cikket egy másik lap is átvette.

A Bohémia című lap most félhivatalos nyilatkozatot közöl, mely szerint hivatalos kö-

rök élesen elítélik annak a cseh lapnak a cikkét, mely a német hadsereget sértette. A morvaországi sajtóellenőrző hivatal ezért megróvást kapott a kormánytól, mert a lappeldányokat nem kobozta el. Utólag megtörtént az elkobzás és a lapot figyelmeztették, hogy újabb hasonló támadás esetén betiltják. A lap szerint a kormány figyelmeztetni fogja a cseh sajtót, hogy a jövőben kerüljék a külföldi államfők és hadsereg elleni támadást.

A szudéta-németek nem fogadják el a cseh kormány újabb javaslatát

Prágából jelentik: A Narodni Listy szerint a szudéta-német párt vezetőségében két áramlat küzdött egymással, amelyek közül végül is az intranszignens irányzat győzött. Ennek a csoportnak vezetője Frank képviselő, Henlein helyettese és Franknak sikerült keresztülvinnie, hogy a párt minden további tárgyalás nélkül visszautasítsa a prágai kormány új javaslatát, noha a Runciman-küldöttség már magáévá tette ezt a harmadik, új tárgyalási alapot. A lap jelentése nagy feltűnést keltett Prágában, annál is inkább, mert köztudomású, hogy

a lapnak szoros kapcsolatai vannak a miniszterelnökkel.

A szudéta-német párt a maga részéről nem nyilatkozik a hírrel kapcsolatban, annál is inkább, mert a harmadik tárgyalási alapot a párt hivatalosan még nem is kapta meg. Tény viszont, hogy a szudéta-német párt megbízottai nem hivatalos formában állandóan tárgyalnak a kormánnyal. Kedden az a hír is napvilágot látott, hogy Henlein kihallgatáson jelent meg Benes elnöknel.

Amerikai szózat Európához

Londonból jelentik: A Reuter értesülése szerint Washingtonban nem tartják kizártnak, hogy Roosevelt elnök akár a saját személyében, akár Hull külügyminiszterrel együtt intő szózatot intéz közvetlenül Berlin és Prága címére

a béke fenntartása érdekében. Ez a lépés akár már a szerdai nap folyamán is megtörténhet, amikor Roosevelt és Hull a világsajtó képviselőit fogadja.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon.)

Új élet az iskoláinkban

(P. I.) Szeptember hónap a szülőket súlyos gond elé állítja. Nem a téli ruhára, a fára, a kenyérrre gondolunk most. Ezek előtt és ezeknél sokkal fontosabb a gyermekek iskoláztatásának a kérdése. Minden szülőnek gondja ez, hiszen a szülő csak igazán az, akit gyermekek vesznek körül. Isten bízta rájuk ezt a legdrágább kincsét, a gyermeket: nekik kell a szenge emberpalántát Isten gondolatai szerint nevelni: övék a felelősség a gyermekért és amikor iskolába küldik őket, még inkább érzik ezt a nagy felelősséget.

Az iskola veszi át nagyrésztben a szülők teendőit és nevelési kötelezettségeit. Az aggodó, lelkiismeretes szülő szívéből ilyenkor nagyon sok kérdés fakad és ezek a kérdések mind feleletekre várnak: Milyen iskolába adom a gyermeket? Hová, kik közé kerül? Lesz-e elég szeretet, gyöngédség, megértés, de szigorúság és komoly munka abban az iskolában? Lobog-e vajjon a tanítók és tanítónők lelkében szent, felelősségteljes hivatásuk lángja? Lesz-e ember a gyermekemből? Tovább fejlesztik-e szenge lelkében az Isten — és felebaráti szeretet szent érzelmeit? Mert utóvégre is csak a szülőé a felelősség és neki kell megállania Isten előtt még az iskola dolgában is.

A bizonytalanságot és a felelősség jó részét akarják levenni a szülők válláról a magyar hitvallásos iskolák. Ezen a ponton kell észrevennünk azt a nagy szerepet, amelyet iskoláink keresztény magyar népközösségünk életében betöltenek. Bátran elmondhatjuk, hogy az Egyház mellett az Iskola a másik közösség-szervező, fenntartó és jövőbefejlesztő intézmény. Hitvallásos magyar iskola: hitünk és magyar népiségünk két gazdagon buzogó forrása. Ezeknek az intézményei jelzik a nép életéréjének fokait. Innen tudjuk meg, hogy jövőt ígér-e, vagy a sir felé hajlik.

A mi iskoláink kérdése ma az államélet teljesen újjászervezett ütemének kereteiben helyezkedik el. Már az elmúlt iskolai év befejezésénél jelentkeztek az új élet jelenségei. A diákok, iskolások viselkedését szabályozó intézkedések, a tantestület átszervezése mind erre utalnak. Az idei iskolai év pedig az egész ország közoktatás számára új, friss életütem bevezetését jelenti. Mi, a magunk számára még az általános kerethez számítjuk a kisebbségi kormánybiztosság felállítását, a kisebbségek sorsával foglalkozó minisztertanácsi jegyzőkönyvet (kisebbségi statutumot), a nemzetnevelésügyi minisztérium legfrissebb rendeletét, amely a statutumot részletesen vonatkoztatja iskolai kérdéseinkre és főpásztoraink intézkedéseit, amelyek a mi számunkra részletesen és világosan felaprózzák a biztosított jogokat és lehetőségeket.

Sőt itt kell felsorolnunk még a kisebbségi kormánybiztosság és a nemzetnevelésügyi minisztérium készülő rendelet törvényét, amely a magyarok falvak és városok számára az állam részéről akarja biztosítani a magyar nyelvű oktatást.

Jól át kell tehát gondolnunk, hogy mit jelent a számunkra ez az új keret és hogyan alakulnak eddigi lelkiismeretbeli kötelességeink.

var embert hitének. Egy kötelezi arra, hogy gyermekébe irassa. Mi sem Ez az iskola biztosítja gyermek Isten gyermeke, szülői szereteté, a hazának hí polgára lesz. Ez a hitvallásos iskola biztosítja azután az anyanyelvét is. Nem is kell külön hangsúlyozni ennek a fontosságát. Érezzük ezt mindnyájan és nagy megnyugvással vesszük tudomásul a hivatalos tényezők egyező felfogását.

Ez az iskola szolgálja a legszorosabb, legönzöbberdekeinket is. Hiszen amíg hitvallásos magyar iskolánk vannak, addig mi is vagyunk és népközösségünk minden tagja élvezi ezt a közösségi életet. Ha az iskolánk közömbösségünk folytán elbukik, vele együtt bukik a népközösség és annak minden tagja. Aki tehát önmagát félti, az féltse először az iskoláját.

Az állami irányító hatóságok közjogilag is formába öntik természetes jogainkat. Nagyon jól ismerjük a kisebbségi statutum erre vonatkozó ötödik cikkét: A gyermek neveléséért felelős személyek (apa, anya, vagy gyám) egyedül jogosultak a gyermek népi (etnikai) hovatartozását megállapítani és szabadon irathatják be állami, vagy hitvallásos iskolába (Jurn. Cons. Min. Preşed. art. 5.) Ehhez csatlakozik a nemzetnevelésügyi minisztérium legfrissebb rendelete, amely az ötödik cikk alkalmazását jelenti. Ez a rendelet megismétli a szülőknek azt a jogát, hogy gyermekeiket saját iskoláikba irathassák és kiemeli azt, hogy a szülők ezt jogosan teszik és vissza nem utasíthatók. Nem határoz itt a gyermek vallása, neve. Nem a nevelés, hanem a szülő állapítja meg a gyermek iskoláját. Ezt a jogot csak még jobban kihangsúlyozza az, hogy a rendelet az akadémikusokról is gondoskodik: úgy az állami iskolai, mint a felekezeti iskolai tanítókat, akik a szülőket, gyámokat befolyásolják, a törvény szigorával büntetik.

A szülőknek ebből a jogából önként követhetnek, hogy a szülők közössége, az iskola-fenntartó közösség (egyházközösség) nem kényseríthető arra, hogy idegen nyelvű tanítást vezessenek be iskolájába. Ha a szülők saját anyanyelvű iskolájukba vihetik gyermekeiket, akkor még inkább meghatározhatják az általuk fenntartott iskola tanítási nyelvét. Ez pedig természetesen az anyanyelv lesz. Ezen a téren is sok félreértést és sok egyenetlenkedést oszlattott el a hivatalos megállapítás. Nagyon fontos az, hogy a szülőket nem engedjk befolyásolni és nem propagandázás, hanem a szülők természetes vonzalma fog békés és nyu-

godt légkört teremteni az iskoláztatás kérdésében.

A mi magyar keresztény népközösségünk örömmel, a béke és a megnyugvás érzésével fogadja ezeket az intézkedéseket.

A magyar nép lelke olyan, hogy az új kereteket a béke és a nyugalom nagy építő

tetteivel fogja kitölteni. Ebben a keretben szívesen és készségesen csatlakozik az állami élet új íteméhez és a maga részéről ki fogja venni a részét az általános építő munkából. Ez a béke és megértés, amely az élet mélyiségekben gyökerezik, ígér jobb jövőt mindnyájunk számára.

A nemzetnevelésügyi minisztérium rendelete a kisebbségi iskolák ügyében

Nagyvárad. Saját tud. A minisztertanács kisebbségi jegyzőkönyvének ötödik cikkére vonatkozólag a nemzetnevelésügyi miniszter rendeletet adott ki 149.394—1938. szám alatt, amelyet az egyházak tanügyi főhatóságai már el is küldöttek az iskolák igazgatóságainak. A rendelet főbb pontjai a következők:

Beiratás ideje szeptember 1—10-ig bezárólag. Ezen idő alatt kell a nyilatkozatokat (declaratíát) a már ismert módon letenni.

Az állami iskolai igazgató vagy helyettese ezen idő alatt köteles hivatalos helyiségében tartózkodni: d. e. 8—12; d. u. 4—6 óráig.

A nyilatkozatot megírni, vagy (kész nyomtatvány esetén) kitölteni aláírni a beirandó gyermekek szülője, gyámja vagy gondozója személyes kötelessége.

Walter János

Isten képe a természetben

Ujabb, bővített és átdolgozott kiadás, sok képpel. Fűzve 110 lef.

Ez a könyv nemcsak Isten létét bizonyítja, hanem azt is, mennyire valóban az a tudatos felnevelésnek szánt megállapítás, hogy a tudomány és vallás nem fér össze. Aki Walter János érdekes és végig élvezetes könyvét elolvassa, csakis arra a végső következtetésre juthat, hogy igazi tudomány nem képzelhető el vallásosság nélkül, mert minden a dolgok végső okára, Istenre mutat. Nem is szólva az emberi test és értelem csodálatos építményéről és bűmlátás strukturájáról, a legegyszerűbb fűszálban vagy a csillogó hópehelyben is ott látjuk ragyogni a teremő Isten végtelen nagyságát.

nem beszéltél.

— Nem értelek!... Fejezd ki magad világosabban.

Gábor elpirult.

— Izé... arról van szó, apuka, hogy nekem nem kell korcsolya, amit a Jézuskától kértem, hanem...

Itt elakadt a lurkó.

— Nos?...

— Hanem... egy csodaszép bicikli.

— Bicikli? — hökkentem meg a kérdés halatára. — Mi jutott az eszedbe, te fiú!... Hát Krózus a mi Jézuskánk, vagy tékozló?

Gábor mosolyra húzta a száját.

— Egyik se... tudom nagyon jól... de lásd be, apám, a korcsolyát máris meguntam, pedig fel se próbáltam... apu!... Nem kell hogy a Jézuska az egész biciklit elhozza, elég lenne, ha csak a csengőjét tenné a karácsonyfa alá.

— No és mit csinálnál vele? — kérdeztem mérgelődve. — Ej, badar beszéd az ilyen, fiam. Kár vesztegetni az időt.

— Tedd meg a kérésem, apám — könyörgött a gyerek. — Örömet szerezneél vele. Igaz, a csengő még nem bicikli, de én azzal is beérem. Meg aztán nézd... Idővel még bicikli is lehet belőle.

— Soha!... Én tudom a legjobban.

Gabi ekkor az ölembe ült és megsimogatta nővésemnek indult tokámat. Nem tagadom, az ilyesmi nagy hatással van rám, különösen, ha a gyerek cselekszi. Beadtam a derekamat.

— Jól van hát legyen csengő... De most már árul el, mi a célod vele?

— Erre a kérdésre most nem adhatok választ — felelte Gábor titokzatosan — Szentestén megtudsz mindent.

S azzal, mint aki jól végezte dolgát, diadalmas mosollyal az arcán eltávozott. De alig lépett néhányat, visszajött.

— Apuka... Lenne még egy kérésem.

Türelmetlen mozdulatot tettem.

— Ej, beszélj, de gyorsan, mert nincs sok időm.

— Arra kérnék, mondd meg a Jézuskának, hogy a csengőt a Borz szállítsa, mert az megbízható cég.

— Jó, jó — mondtam szórakozottan. — Ugy lesz, ahogy kívánod.

A furcsa és titokzatos kérés többi részlete karácsony estéjén pattant ki. Ahogy gyujtogattam a gyertyácskákat, belépett Gábor keresztanyja, mégpedig hatalmas csomaggal.

— Szervusz, lelkem — mondta lelkendezve. — Hozom a gyerekeknek az ajándékot.

— Mit hoztál, Panni néni? — kérdeztem óvatosan, mert igen megnézte a garast mindenkör.

— Hogy mit?... Bicikli-kereket, koma bicikli-kereket, mégpedig a hátulsót.

Nagyot néztem.

— Micsoda?... — Bicikli-kereket?... Mire jó az, komaasszony... hiszen...

Nem folytathattam, amit mondani akartam, mert új vendég érkezett, a gyerek nagynénje, Trézi. Az is bicikli-kereket hozott mégpedig az elsőt.

— Mi ez? — hebegtem. — Tréfáltok velem?

De most se szólhattam többet, mert jött a bátyám. Az meg pumpát hozott. Utána a feleségem testvére libegett be. Ő a szerszamos táskát hozta. Kévéssel a sógorasszonyom után az öcsém rontott be. Az a bicikli vázát cipelte.

Az okos Gábor

Írta: Arató Géza

Egy szóval se mondtam sose, hogy a középiskola első osztályába járó Gábor nevű fiam valami kiváló talentum, vagy csodagyerek de annyi bizonyos: a mindennapi élethez szükséges okosságért, észbeli tehetségért nem megy a szomszédokba... Sőt, hogy egészen őszinte legyek: néha akadnak olyan pillanatai is, amikor nyugodt lélekkel lángeszűnek is nevezhetném. Valahogy ne higgyék, hogy az elfogult apa beszél belőlem, de ami igaz, azt nem lehet letagadni. Mert ugyebár mint szülő, mondhattam volna azt is, Gábor csodagyerek, a legtökéletesebb lény a fővárosban, de ilyesmit nem híresztelek, mert én tudom a legjobban, hogy a véreimből való vér azaz az alma nem esik messze... illetve... semmit se szóltam. Hogy most már okos-e, vagy buta-e a fiam, döntsék el önök. Hogy dönthessenek, elmondok egy megtörtént epizódot az életéből, ami tavaly esett meg vele.

Ugy karácsony előtt két héttel bejött Gábor a dolgozószobámba és az íróasztalom elé állt. Rosszkor jött a koma (meseírásban zavart meg), de azért szívesen a rendelkezésére álltam.

— No, mi az, Gabikám? Mit akarsz? — kérdeztem tőle barátságosan.

A gyerek közelebb lépett az íróasztalomhoz és így szólt:

— Apukám!... beszéltél már a Jézuskával?

— Igen — mondtam csodálkozva, — miért kérdezel?

— Ó, semmi — felelte ártatlan képpel —, de jobb szerettem volna, ha azt mondd, hogy még

Időjárás

A budapesti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Ujra sokfelé eső, északkelet felől szél, a hőmérséklet alig változik.

Sälagian Józsefet nevezték ki a nagyváradai Állami Kereskedelmi Liceum igazgatójává

Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradai Állami Kereskedelmi Liceum eddigi igazgatója, Mihulin nyugalmába vonult. Helyébe Sälagian Józsefet, a Góydu liceum volt tanárát nevezték ki az iskola igazgatójává. Sälagian személyében igen értékes, közbecsülésnek és szeretetnek örvendő tanár került az Állami Kereskedelmi Liceum élére, amelynek a megalapítása is az ő nevéhez fűződik.

Japán repülőtámadás Kungsan város ellen

Gázbombákkal szorítottak vissza a japánok egy kínai támadást

Londonból jelentik: A kínai nagykövetségre érkezett távirat szerint a japán repülők bombázták Kungsan. Körülbelül kétszáz bombát dobtak a városra. A sebesültek és halottak száma ezer körül van. Singcsétől délnyugatra 50 gázbombával visszaszorították a kínaiakat, akik az elvesztett területet később ellentámadással visszavették.

Funk német gazdasági miniszter hivatalos látogatást tesz Magyarországra és a Balkán-államokba

Londonból jelentik: A magyar államfő és államférfiak németországi látogatásával kapcsolatban a Times berlini tudósítója azt jelenti, hogy előreláthatóan szeptemberben Funk német birodalmi gazdasági miniszter ellátogat Budapestre. A jelentés szerint Funk útja kiterjed Magyarországra, Romániára, Jugoszláviára, Bulgáriára és Görögországra. Nem biztos, hogy Funk útját hivatalos jellegűnek minősítik. Budapestre és a balkáni államokban az volna a célja a látogatásnak, hogy a miniszter a német kivitel fokozása érdekében tárgyalásokat folytasson és a lehetőségeket megmunkálja.

Summa-summárum, majdnem együtt volt a gép.

— Mi ez? — ordítottam.

Senki se felelhetett, mert most meg Borz úr toppant be.

— Kérem — mondta lihegve —, itt vannak a még hiányzó alkatrészek. A kormány, a hajtólánc és a többi. Igen, a többi. Ezeket én adom. Így... minden együtt van, tehát mehetek. Alázatos szolgálója.

— Borz!! Megálljon! — süvítettem.

Nem állt meg Borz. Mint a megriasztott őzike, elfutott.

Rettentő dühbe gurultam.

— Abszurdum, ami itt történik és éppen karácsony napján!... Panni!... Trézi!... Battyám!... Sógor!... Mi ez?... Beszéljtek!!

A rokonság beszélt. Erdekes dolgok sülték ki. Kitudódott, hogy a csalafinta Gábor titokban felkereste valamennyi rokonát, akiktől remélhetett valami ajándékot s mindegyiktől biciklialkatrészt kért. Az egyikétl kerekét, a másiktól kormányt, a harmadiktól nyeret. Természetesen mindenütt kikötötte, hogy az alkatrészeket Borz-tól vásárolják, illetve oda utasítsák a Jézuskát, mert Borz úr megbízható cég. Mi sem világosabb, a kereskedő be volt avatva a titokba, aki, hogy a nem mindennapi feladatot tökéletesen megoldhassa, egyszerűen szétszedett egy gépet és a jelentkező néniknek és hácsiknak eladta. (Ismerete a vevőket tudta, hogy együvé tartoznak.)

Igy lett a csengőből bicikli, illetve így teljesedett be a gyerek kívánsága. Hát nem okos a Gábor?... Okos biza'. Mondhatnám azt is: zseni. Miért ne? Hiszen az én fiam!..

A Pyramidon-t sokszor

utánozzák....

ezert kell mindig a „Bayer” keresztre ügyelni! Ez a jel arra figyelmezteti a vevőt, hogy a világhírű „Bayer” cég szavatolt gyártmányainak paratlan gyógyhatásáért, tiszta minőségéért és teljes ártalmatlanságáért.

Pyramidon
TABLETTÁK

valódiak csak a „Bayer” kereszttel.

Szerencsétlenség érte Stalin gépkocsiját

A kocsí fának ütődött és Stalin karja eltörött

Varsóból jelentik: A lengyel lapok moszkvai jelentése szerint Stalint az elmúlt szombaton súlyos gépkocsibaleset érte. A szovjet diktátor páncéllemez gépkocsija fának ütközött és Stalin egyik karja eltörött. Hajszálon mult, hogy Stalin élve menekült meg a balesetből, mert a társaságban lévő két GPU

testőr életét vesztette. A gépkocsi vezetője, a német származású Erich Schulze, csak könnyebb sérüléseket szenvedett. Schulzet, aki tíz éve áll Stalin szolgálatában, letartóztatták és a Lubjanka börtönbe vetették. Jezsov, a GPU főnöke ugyanis azzal vádolja, hogy szándékosan idézte elő a balesetet.

A nagy izgalommal várt angol minisztertanács

(Tudósításunk folytatása az első oldalról)

Londonból jelentik: Kedden délben folyt le az angol fővárosban az a sorsdöntőnek tartott minisztertanács, amelyet az egész világ közvéleménye feszült érdeklődéssel várt. A miniszteri tanácskozás, amelyen Chamberlain elnököt, 11 óra után néhány perccel kezdődött és 1 óra 42 percig tartott. A tanácskozásról rövid hivatalos közleményt adtak ki, mely szerint lord Halifax külügyminiszter kimerítő jelentést adott a nemzetközi helyzetről és

azután valamennyi jelenlévő miniszter kijelentette, hogy teljesen egyetért az eddig tett lépésekkel és a kormány politikájával.

Uj tanácskozára nem tűztek ki határozott időpontot, de a miniszterek továbbra is London közelében maradnak. A közlemény kifejezetten megemlíti, hogy Henderson berlini angol nagykövét is jelen volt a miniszteri tanácskozáson, ami egészen szokatlannak, mert az alkotmány szerint csak a kormány tagjai vehetnek részt minisztertanácsban. Chamberlain miniszterelnök egészségi állapota lényegesen javult és így a miniszterelnök elutazik Balmoralba és a hét végéig ott marad, mint a király személye körüli miniszter. Chamberlain jelentést tesz az uralkodónak a külpolitikai helyzetről.

Londonból jelentik: A keddi délelőtti nagyfontosságú minisztertanácsban, mint prágai körökben tudják, azt határozták, hogy

súlyos bonyodalmak elkerülése végett az angol kormány Franciaországgal együtt újabb erőyes jegyzéket intéz a prágai kormányhoz.

A prágai kormány ugyanis a jelek szerint felhasználni kívánja azt a hangulatot, mely ma Európában uralkodik és amelyben — azt hiszi, — számíthat Moszkva, Páris, és London támogatására. A csehek nem bánnák a háborús

bonyodalmat, sőt Londonban attól tartanak, hogy Prága maga szeretné előidézni a katonai összetűzést, abban a tudatban, hogy Anglia, Franciaország és Szovjet-Oroszország most mellette volna, amit egy-két év múlva esetleg már nem vesz bizonyosra. Az angol kormány tehát, mielőtt bármilyen új nyilatkozatot tenne a cseh kérdésben, figyelmezteti Prágát, hogy milyen feltételek mellett hajlandó újabb nyilatkozatra. Berlinbe ugyanis nyilvánvalóvá tették, hogy nem hajlandók hozzájárulni a Prága által eddig folytatott lassu tárgyalási menethez. Londoni hivatalos helyen úgy értesülnek, hogy Németország még a most folyó hadgyakorlatok lefűvása előtt kívánja, hogy a szudéta-németek ügye megoldást nyerjen. A keddi minisztertanácsban tehát egyhangúlag támogatták azt a tervet, hogy Prágát a tárgyalások meggyorsítására és az engedmények gyors megadására szorítsák, Berlint pedig türelemre és jóindulatra kérik. Londonban ma nem tudnak két napnál több időre előre jóslni. Jólétesültek a legközelebbi két napon nem tartanak komoly bonyodalmaktól. A helyzet egyébként kedden este is változatlanul feszült volt és az enyhülést csak attól várják, hogy Hendersonnak, aki szerdán délelőtt visszarepül Berlinbe, ott sikerül eredményt elérnie. Ha ez bekövetkezik, úgy lehetséges, hogy Henderson még a szerdai nap folyamán visszarepül Londonba és jelentést tesz a Balmoralba visszaérő miniszterelnöknek. Erre azonban csak akkor kerül sor, ha igen fontos körülmények teszik szükségessé. Az is lehetséges, hogy Henderson nem személyesen fogja közölni Hitler választát az angol kormánnyal.

A miniszteri tanácskozás határozatát azonnal megtáviratozták az összes dominiumok kormányainak. Ez is azt bizonyítja, hogy milyen nagy jelentőségű volt a keddi miniszteri tanácskozás.

Egységes frontba kell tömöríteni az ország iparosságát az ipari érdekek megvédésére

Sorsdöntő javaslatok hangzottak el az iparosság segesvári kongresszusán. Pintér István nagyvárosi kiküldött erélyesen sikra szállt az iparosifjúság és kisebbségi iparosok érdekéért

Nagyvárad. Saját tud. Az egész ország iparosságának élénk érdeklődése mellett zajlott le vasárnap és hétfőn Segesváron a romániai iparosság kongresszusa, amelyen több mint 300 ember vett részt s 88 iparos szervezet küldötte el delegátusát. Rengeteg iparos érkezett a nagy-érdekeségű megbeszélésekre az ókirályszábhól s az ügy fontosságát mi sem jelzi jobban, mint hogy az értekezleten Csik- és Háromszék-megyékből egyenként 25-25 iparos vett részt. Nagyváradról húsz iparos jelent meg a kongresszuson.

A délelőtti elhangzott üdvözlőbeszéd után, délután került sor a tárgysorozat megvitatására. Ennek során először is az a kérdés merült fel, amely tulajdonképpen az egész értekezlet összehívását szükségessé tette:

Hogyan szervezkedjen az iparosság?

Ennek a kérdésnek megvitatásakor — meg-
lepetésszerűen — Schwartz Lajos nagyvárosi iparos azt javasolta, hogy úgy a kisiparos, mint a többi iparos szervezeteket a Kisiparos Ligába tömörítsék. A javaslat hatalmas vihart kavart fel. A vita során Kovács váradai delegátus ajánlotta, hogy az össziparosságot a különböző ipari, illetve iparos érdekek megvédése céljából közös frontba állítsák. Pintér István a nagyvárosi építész szövetség kiküldöttjének és Bustya Béla marosvásárhelyi iparosnak felszólalásai után végül is áthidaló javaslatot hangzott el, amelynek révén a kongresszus úgy határozott, hogy egyelőre tizenegy tagból álló bizottság alakuljon. Ez a tizenegy tagból álló bizottság felszólítja az összes ipari szervezeteket, hogy minden megyéből két-két komoly és elfogulatlan kiküldöttet jelöljenek az intézőbizottságba, amely aztán véglegesen dönt majd a közös iparosszervezet létesítése felett. Ezután megtörtént a tizenegyes bizottság tagjainak kijelölése. A bizottság tagjai a következők lettek: Rusu (Bucuresti), Zigrae (Bucuresti), Ionescu (Galati), Pintér István (Nagyvárad), Illés Dániel (Nagyvárad), Bustya Béla (Marosvásárhely), Tulbure Joan (Arad), Coros (Arad), Sussman (Kolozsvár), Lache Béla (Brassó).

Az említettek kivül egy helyet tartott fenn a kongresszus Temesvár iparossága részére.

A bizottság kijelölése után sor került az iparosok különböző sérelmeinek és kívánságainak megvitatására. Először is a gazdasági helyzetet Matesescu bucaresti kiküldött ismertette. Beszédében részletesen rámutatott mindazokra a bajokra, amelyek az iparosság életlehetőségét veszélyeztetik. Ionescu galati kiküldött a Társadalombiztosító Pénztár problémáját vitte a nagygyűlés elé s vázolta mindazokat a sérelmeket, amelyek orvoslását a betegsegélyzővel kapcsolatosan az ország iparossága már oly régóta hiába sürgeti.

Pintér István, a nagyvárosi építész szövetség kiküldöttje szólalt fel ezután s tartalmas beszéd keretében fejtegette az ifjú iparosok problémáját. Beszédében rámutatott arra, hogy a világháborút követő demokratizálódás le-
döntötte az osztálykülönbségeket s közelebb hozta egymáshoz az intellektuális és iparos társadalmat. Ez az átesoportosulás előnyösen megváltoztatta az iparosság helyzetét. Az iparosság úgy száma, mint gazdasági helyzete révén erős társadalmi osztállyá lett, így tehát helyzete s művelődési szempontjai kötelezővé teszik számára a fokozatos munkával történő térhódítást és előrehaladást. Felvetette ezután Pintér István a kérdést, hogy a mai iparos ifjúság népességi viszonyai, életmódja és szociális helyzete, valamint kulturális viszonyai le-

hetővé teszik-e a térhódítás és előrehaladás keresztülvitelét?

— A mai iparos ifjúság népességi viszonyait tekintve, — az előadó kifejtette, — hogy az iparososztály kialakulására kedvezőtlen a szellemi osztályhoz tartozó szülők gyermekeinek tartózkodása az ipari elhelyezkedéstől. Az iparostanulók nagyjából munkás, vagy kisiparos szülők gyermekeiből kerülnek ki, míg az úgynevezett „intellektuelek” gyermekei inkább szülőik foglalkozását folytatják, nem értve át, milyen előnyös lehetőséget nyújt az ipari pályán való elhelyezkedés s mennyire fontos az iparosság szempontjából is, hogy tagjai a műveltebb osztály tagjai közül származzanak.

— Ami az iparos ifjúság életmódját és szociális helyzetét illeti, elengedhetetlenül szükséges, hogy az ifjúság eddigi műhelyen kívüli kapcsolatai a munkaadóval megváltozzanak. *Helyes lenne ezért megépíteni azt a hidat, amely az ifjúságot az iparosmesterekkel a közös sors és közös munka gondolatában összehozza.*

— Ha a harmadik nagy áttekintő szempontból, a kulturális és művelődési szempontból vizsgáljuk az ifjúság helyzetét, a következő kérdésekre kell választ adnunk: milyen a családi nevelés, iskolai végzettség és ami a legfontosabb: milyen az ifjúság szakműveltsége?

— Az iparosifjúság nagy százaléka, mint tudjuk, többgyermekes, súlyos gazdasági és szociális viszonyok között élő iparos, kereskedő, vagy őstermelő családból származik. A városban lakó ifjúság életfelfogását nagyban befolyásolja a gyermek utcai környezete. A kisvárosi szülők gyermekei általában alaposabb nevelésben részesülnek, a jobb gazdasági helyzet, a kisipari szakmában dolgozó szülők patriárhális élete előnyösen befolyásolja az ifjúság műveltségének kifejlődését. Iskolai végzettségük általában kielégítő, miután napjainkig a legalacsonyabb műveltséggel bírók is legalább négy elemet végeztek. Az új miniszteri rendelkezés azonban, amelynek értelmében analfabéták is felvehetők ipari pályára, — mondotta Pintér István, — határozottan ked-

vezőtlenül hat az iparosság fejlődésére, sőt az ipar elproletáriusodására is vezethet. Majd így folytatta:

— Ma, amikor világosan látjuk, hogy létünk fennmaradása az ifjúságnak szakműveltségétől függ, egyenesen megdöbbentő a továbbképző elkerülése. Ha megakarunk maradni a reánk váró nagy küzdelemben, *alkalmat kell teremtenünk az ifjúság továbbképzésére, továbbképző tanfolyamokkal, szaklapok népszerűsítésével, az ifjúság komoly olvasmányok keresésére való ránevelésével és megfelelő könyvtárakkal.*

— Az új ipari törvény az iparos ifjúságtól szakvizsgák letételét követeli, az élet pedig teljes felkészültséget. Ennek pedig csak a komoly, öntudatos munkával, egészséges életmóddal nevelt ifjúság tud majd tökéletesen megfelelni.

— Mi azt akarjuk, hogy az utánunk jövő második iparosnemzedék öntudatos, szellemileg fejlett, társadalom, illetve államalkotó elem legyen.

Végül Pintér István a következő határozati javaslatot terjesztette a kongresszus elé:

Kérje a kongresszus a kormánytól az alábbiakat:

1. Vonja vissza az illetékes fórum az iparos ifjúságra olyan nagy mértékben sérelmes rendelkezést, amelynek értelmében minden iskolai képzés nélkül is felvehető a tanoncok.

2. Az iparosság által minden vállalkozás után befizetett 2 százalékból minél több ipariskolát végzett ifjút részesítsen a kormány s annak odaítélésénél az iparos ifjú *szakképzettsége legyen irányadó.*

3. Szervezze át a tanoncottatást olyképpen, hogy a kisebbségi ifjúság számára hívjon meg kisebbségi nyelven is beszélő előadókat.

4. Külföldi mintára kötelező tehetségkutató vagy pszichoanalitikai vizsgálattal győződjön meg az inasszerződés megkötése előtt a tanonc szakmabeli rátermettségéről.

5. Támogassa anyagilag és erkölcsileg a kormány a kisebbségi tanoncotthonokat.

Pintér István határozati javaslatát a kongresszus nagy lelkesedéssel fogadta el, majd elhatározta, hogy azzal párhuzamban még több emlékiratot terjeszt a kormány elé s ezekben kéri:

1. Az iparosadók csökkentését.
2. A törvénytelen adóbehajtások megszüntetését.
3. Az iparosság régi adóinak leírását.
4. A kartellek megfékezését.
5. Szövetkezetek útján történő olcsó hitelnyújtást az iparosság részére.

A nagyfontosságú határozati javaslat elfogadása után az iparosság kétnapos kongresszusa végetért.

Lansbury a keresztény elveknek a nemzeti és nemzetközi életben való alkalmazásától várja a népek békéjét

Az angol munkáspárti vezér délkelet-európai körútja során Budapestre érkezett

Budapestről jelentik: Lansbury, aki kedden Budapestre érkezett, a Dunapalotában lévő szállásán fogadta az újságírókat és előttük a többi között a következő kijelentéseket tette:

— Jó tapasztalatok után hagytuk el a balkáni államokat. Sok segítséget kaptunk a tervezett gazdasági konferencia szempontjából, amelyet a Van Zeeland jelentésében foglalt módot az alapvetéssel szándékszunk megtartani. Reméljük, hogy Lipót, belga király ajkáról újabb szót hangzik majd el és abban kifejtji, hogy a háború gazdasági okainak megszüntetésére azonnali intézkedések szükségesek. A mi felfogásunk az, hogy bármilyen változatos pillanatokot élünk is, minden államfér-

finak meg kell gondolnia, hogy a békéhez vezető utat gazdasági együttműködéssel lehet megtalálni. Budapestre is azzal a reménnyel jöttünk, hogy a magyar államférfiak és a magyar kormány közreműködését erre a célra sikerül megnyernünk. Én és barátaim a megbékélés céljait követjük. *Mi valamennyien a keresztény egyház kebelébe tartozunk és azt hisszük, hogy a keresztény elvek alkalmazása a nemzeti és nemzetközi életre békét és boldogságot fog hozni az egész világon.* Az új gazdasági értekezletnek éppen az lesz a célja, hogy példát adjon arra, miként kell a világ problémáit megbeszélésekkel és megegyezésekkel, nem pedig háborúval megoldani.

Gunda Gyula:

Repülőszolgálaton Franco seregében

Élmények a spanyolországi polgárháborúból

A „Magyar Lapok” kizárólagos közlési jogával.

Utánnemzés még kivonatossan is tilos.

XVI.

Santander, keleti repülőtér. Gijonból érkezünk vissza, ahol a kikötő építkezéseit bombáztuk s egyben szereltük volna elpusztítani azt a tengeralattjárót is, amely a hírek szerint, nappaloként állandóan ott tartózkodik valahol a gijoni kikötőben, persze, óvatosságból a tenger színe alatt. Végigbombáztuk mi nemcsak az épületeket, hanem magát a kikötőt is, hogy azonban az olyanokra kerestt tengeralattjárót eltaláltuk-e, nem tudom, noha megfigyelőszékként repültem. Roppant alacsonyan jártak ugyanis a felhők is, fényképvázlat szerint igazodhattunk el s teljes biztonsággal mindössze annyi volt megállapítható, hogy a benzintartályok egyikét eltaláltuk, mert az kigyulladt.

Egy kis csel

Ugy indultunk neki ennek a támadásnak, mintha valami gyakorlatra mentünk volna. Teljes nyugalommal ereszkedtünk alacsonyra, hisz a vörösök vadászrajai már több, mint egy hete nem mutatkoztak s nemcsak nekünk, hanem az északi légi erők parancsnokságának is az volt a véleménye, hogy itt Asturia legfelső csücskében már minden ellenséges vadászgépet kiirtottunk. Am tévedni emberi dolog s mi is tévedtünk. Támadás közben ugyanis hogy honnét, honnét nem, váratlanul egy öt Curtiss-gépből álló vadászraj támadott meg bennünket, megsebesítette az én gépem hátsó puskalövését s egy másik gépen is olyan találatot ért el, hogy annak nyomban vissza kellett fordulnia. Mi is csak úgy tudtunk ép bőrrel menekülni, hogy a felhőtakaró alatt a tenger felé tértünk haza s a sűrű köd miatt éppen csak becsúszhattunk abba a kis völgybe, amelyben repülőtérünk feküdt. A legrosszabb repülőtér, amelyet valaha is láttam. Egész a völgykatonán alján húzódik meg, fel- és leszállani csak egy irányban lehet, ráadásul még az eső is csaknem mindig esik, úgyhogy a sarat már le se takarítjuk a gépekről. Minek?

Hát ide tértünk vissza. Az északi légi haderő parancsnoka S. tábornok már várt bennünket s a repülőtér szélén, egészen a hegy oldalában ott feküdt az egyik gépünk, teljesen összetörve. Ugyanaz a gép, amely Gijonnál elvált tőlünk. Leszállva, megtudtam, hogy a gép egyik motorjába találatot kapott, ezért is fordult rögtön vissza s másik motorjával igyekezett hazajönni. At is repült a hegyek felett, mégpedig felhőkön keresztül s a gép éppen itt a repülőtér felett mondta fel a tilterhelés következtében a szolgálatot. Kényszerleszállást kellett vele végrehajtani s ekkor a hegyoldalon összetört. A pilóta és a megfigyelőt megölték, a személyzet többi tagja pedig súlyosan megsebesült. A mi gépünk géppuskalövésze a combján sebesült meg, egy másik gép táviráza pedig súlyos tüdőlövést kapott. Hát ma igen drágán fizettünk támadásunkért s S. tábornok iszonyú mérges volt. Hevesen gesztikulált és káromkodott; már rég nem láttam ilyen dühösnek ezt a mindig nyugodt katonát. De hát nagyok a veszteségeink, ráadásul még leszállt az eső is s zuhogott három napig szá-

kadatlanul, úgyhogy újabb támadásra nem is lehetett gondolni.

A három nap alatt egyre azon törtük a fejünket, hogy hol tanyázhatnak az ellenséges vadászok. Asturia általunk ismert összes vörös repülőtereit átkutattuk és össze-vissza bombáztuk már, csak azt gondolhattuk hát, hogy a vörös repülők napról-napra más és más kis ütközet-leszállóhelyeken osztják el gépeiket s onnét szállnak fel támadásokra. Nem volt más lehetőség, minthogy valami ügyes cselhez folyamodjunk és így derítsük fel állomáshelyüket. A parancsnokság is így gondolkodhatott, mert a felhőszakadás második napján megkaptuk a Gijon ellen irányuló tervszerű repülő-támadásra vonatkozó intézkedéseket. A lényege a tervnek az volt, hogy az ellenséges vadászokat kieseljük rejtekükből, légi harcban kifárasztuk őket s kiléssük, hová szállnak vissza.

Am két nap is eltelt, mire annyira javult az idő, hogy a terv keresztülvételére gondolni lehetett. Akkor azonban már reggel hét órakor elrendelték a kiadott intézkedés szerint végrehajtandó légitámadáshoz a szigorú készültséget. Hét óra harminc perctől kezdve Santander keleti repülőtérén a mi bombázóezredünk mindkét osztálya s a nyugati repülőtérén a vadászosztály és a felderítőszázad várta indulásra készen a parancsot. En külön kérelmemre a felderítőkhöz kaptam beosztást.

Nyolc órakor aztán elindult Gijon felé a keleti repülőtérrel a bombázóezred első osztálya, amely régebbi típusú, lassú gépekből áll-

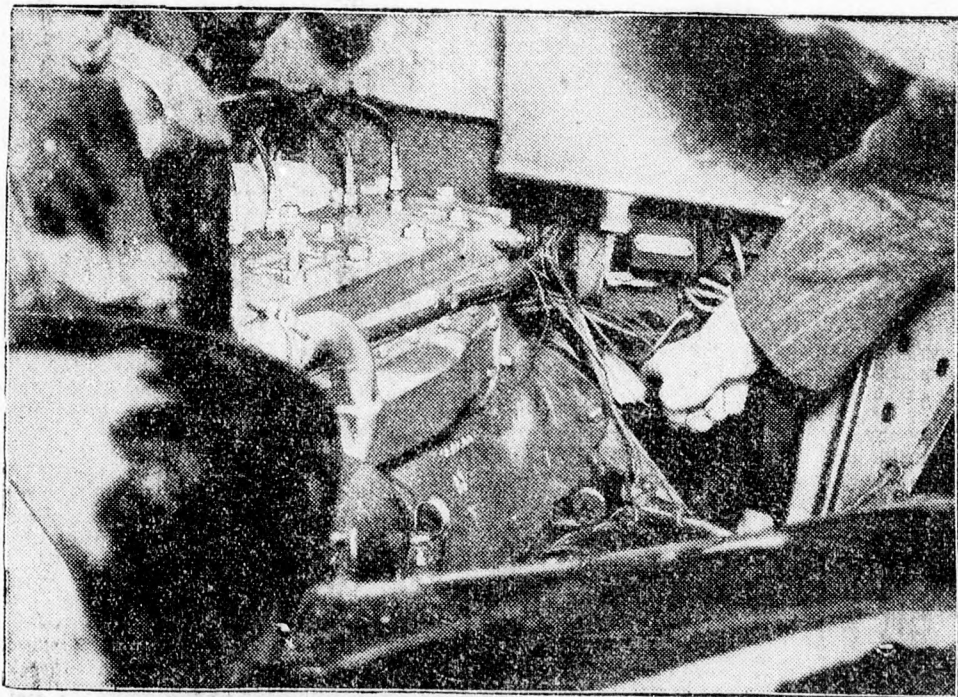
lott, mi meg valamivel gyorsabb felderítőgépeinkkel mintegy ezerötven méterrel magasabban kísértük őket. Tíz perccel a bombázóosztály indulása után a nyugati repülőtérrel elindult a vadászosztály első százada azzal a feladattal, hogy lényegesen nagyobb gyorsasággal hozza be a bombázók előnyét s ugyanabban a pillanatban érkezve Gijon felé, mint az első bombázóosztály, az azt támadó ellenséges légi erőket légi harcban okvetlenül kösse le.

A terv kitűnően sikerült. A nehéz Junkers 52. bombázók érkezését az ellenség figyelőhálózata hamarosan észrevehette és jelenthette, mert alig hogy Gijon közelébe érkeztek, felszállt ellenük egy kilenc gépből álló ellenséges vadászszázad. A mi vadászainkat, amelyek más útvonalon érkeztek, az ellenséges figyelőszolgálat vagy egyáltalán nem, vagy csak későn vette észre, különben légi haderőnek eme utolsó maradványait alig kergette volna fel a levegőbe.

Nem sejtették, hogy nagy baj lesz még ebből.

A mieinknek több se kellett. Mint a héják vetették rá magukat vadászaink az ellenségre. Teljesen terv szerint jártak el. Hosszadalmas légi harcot provokáltak, melynek folyamán egyik fél sem tudott a másikban kárt okozni, mindkettő csak az üzemanyagot és a lőszerkészletet fogyasztotta. S éppen ez volt a cél. A kétszeri eredménytelen összecsapás mintegy negyedórát tartott, ezalatt az első bombázóosztály már el is végezte a feladatát és ment hazafelé. Ezt látva, vadászaink is megfordultak és ugyancsak hazafelé tartottak. A vörösök meg utána. Am ugyanabban a pillanatban kibontakozott a homályos légtérből vadászosztályunk második százada. Ezek nem támadtak azonnal az ellenségre, csak éppen a nyomukban maradtak és lekötötték őket, mi felderítőkhöz pedig egyre lejjebb és lejjebb szálltunk. Aggodalom nélkül tehetjük, hisz ismertük a géptípust, amelyet a vörösök repültek és tudtuk, hogy most már legfeljebb tizenöt percnyi repülésre való üzemanyaguk lehet. S igazunk is volt.

Minden úgy történt, ahogy az a pár nappal azelőtt kiadott intézkedésben állott, de olyan pontosan, mintha csak ahhoz tartották volna magukat a vörösök. Az ellenséges vadászszázad nemsokára menekülni kezdett. A mi lassú vadászgépeink nem tudtak eléggé a nyomukban maradni s mi, megfigyelők is csak nagy magasságvesztéssel tudtuk követni őket. Már-már csaknem lemaradtunk mögöttük, mikor egyszerre csak láttuk, hogy az ellenséges vadászszázad zárt köteléke kettéválik s öt gép

Most mutatták be Londonban Lea professzor és az olasz feltaláló Salerni új autómotorját amely hidraulikus rendszeren alapszik és gyorsaságát átkapcsolás és kupplung nélkül 6 másodperc alatt 8 mérföldről 30 mérföldre lehet fokozni. A feltalálók szerint ez az új motor forradalmat jelent a gépjárművek terén, mert autóbuzson, repülőgépen sőt hajón is alkalmazható.

az egyik, négy pedig a másik völgykanyonban tűnik el.

Felfedeztük hát végre a rejtékhelyüket! Két vonással rögtön megjelöltem térképemen a

két kis repülőter helyét s a két rajparancsnok rádió már kopogta is haza a santanderi keleti repülőterén lévő parancsnokságnak az észlelt adatokat.

Elpusztítjuk a rejtett repülőtereket

Es nem hiába kopogta. Otthon ugyanis már negyedórása járó motorokkal s teljes bombaterheléssel indulásra készen álltak a másik bombázóosztály gyorsbombázói és vártdk a parancsot a felszállásra. Mindegyik gép megfigyelőbiztosi előtt térkép s azon számokkal megjelölve minden ellenséges repülőter, ütközet- és kényszerleszállóhely, amelyet eddig felderítettünk. Erről a két ütközetleszállóhelyről is tudunk, ahova most az ellenséges vadászszázad leszállt, bombáztuk is őket nem egyszer, ám akkor sohasem tartózkodott rajtuk egyetlen ellenséges repülőgép se. Most azonban megcsíptük őket. Ahogy rádióávirataink megérkeztek, a keleti repülőterén gépkocsiba ugrott egy parancsörtszt s kezében egy nagy fekete táblával, rohant ki a repülőterre. Ott tizenkét bombázó állt az indulási vonalon, a második osztály gépei. Mikor a parancsörtszt kiért a repülőterre, egy nagy helet írt a fekete táblára s kezében a táblával végigszaladt autójával az első hat gép előtt. A 7-es szám jelentette, hogy a térképen 7-essel jelzett repülőterre kell támadniok. A megfigyelők s a pilóták megjelölték a térképen a célt s a hat gép, a második osztály első százada rögtön a levegőbe emelkedett. A parancsörtszt most letörölte a tábláról a 7-est, 11-est írt a helyébe s ezt a számot most a második osztály második százada

előtt vitte el, jelezve, hogy ennek a századnak a 11-essel jelzett repülőteret kell megtámadnia. A pilóták „érteltem” látjelet intettek s ez a század is elindult a másik után.

Mi eközben a két repülőter felett mind magasabbra és magasabbra furakodtunk, odalent viszont sürgősen feltöltötték a gépeket, az elhárítók pedig gépüskékkel és könnyű gépelhárító lövegekkel egész kétezer méter magasságig lődöztek utánunk.

Huszonkét perc telt el jelentésünk leadása után, mikor feltűntek a láthatáron a második osztály bombázói. Sebesen közeledtek s a lentlövőknek aligha el nem hullt a vér az ereikben, mikor megpillantották őket. De segíteni már nem tudtak magukon.

Ami ezután következett, nagyon rövid ideig tartott. Ötven kilogrammos bombák zápora zúdult mindkét repülőterre. Odalent pillanatok alatt elhallgattak a légvédelmi géppuskák, sőt az ágyúk is s mikor a füstfelleg elvonult a völgykanyonból, mi már egy teljesen feldúlt és néma terepet fotografáltunk le, amelyen semmi-féle élet nem mutatkozott. S ettől a naptól kezdve az északi fronton nem is találkozunk többé ellenséges repülőgéppel.

(Következő folytatás a „Magyar Lapok” vasárnapi számában.)

Kanári madár is terjesztheti a papagájkort

Budapest, augusztus hó.

A legutóbbi bécsi papagájkor-járvány nagy ijedelmét keltett az összes papagájtulajdonosok körében s így kétszeres érdeklődésre tarthat számot dr. Marci Árpád egészségügyi tanácsos, egyetemi magántanár ismertetése, amelyet a papagájkorról az Állatorvosi Közlöny most megjelent számában közreadott.

Kezdődik az ismertetés a papagájkor történetével. A betegségnek Európában való elterjedésében nagy szerepet játszottak a szobai díszmadarakként általában kedvelt hullámos papagájok, amelyek közül főként a fiatal és rövid idő előtt behozott állatok betegedtek meg. Minthogy a XIX. század hetvenes éveitől ugy Európában, mint Braziliában és Északamerikában is az emberek között időnként tömegesen jelentkező megbetegedéssel egyidejűen a papagájok is megbetegedtek, e két betegség között összefüggést kerestek. Mintegy husz év előtt Délamerikában, majd Északamerikában és Európa több országában tört ki papagájkor-járvány és ekkor az Egyesült Államokban 169, Angliában 125, Németországban pedig 215 megbetegedés fordult elő emberek között. Ennek a nagy járványnak a nyomán megállapították, hogy a papagájok és az emberek megbetegedésének közös okozója a szűrhető ragályanyag. Erről kiderült, hogy közönségesen használatos tenyésztőtalapokon nem, de csirkeembrió élősejtjeit tartalmazó anyagban vagy fejlődésben lévő tyktojásban tenyészthető. Ilyen módon már husz generáción át sikerült fenntartani a fertőző anyagot. A papagájok s közöttük lemsűrűbben a hullámos papagájok fertőzés nélkül, önként betegednek meg, a hét-tizenhárom napos lappangás után jelentkező tünetek szomorúságban, aluszékonyságban, étvágytalanságban, nehéz

lélekzésben, orrhuruban, hosszabb ideig elhúzódo esetekben pedig ideges zavarokban nyilvánulnak meg. A betegség, amely iránt különösen egy évnél fiatalabb állatok érzékenyek, néhány nap alatt megöli a beteg állatot.

A fertőző anyagnak emberre való átvitele, papagájok harapása, azoknak szájából való elérése, vagy a szűrőanyagot orrviladék útján lehetséges. A leggyakrabban a hullámos papagájok közvetítik a fertőzést s így az emberi megbetegedésnek főként ezek a forrásai, de bizonyos körülmények között a kanári madaraknak is jelentős szerepük lehet a baj terjesztésében. A papagájok valószínűleg már a lappangásos időben is fertőznek, ezenkívül számolni kell azzal is, hogy közöttük bacillusherdők is előfordulnak.

Tömegesebb megbetegedések forrása a leggyakrabban a madárkereskedésekben kereshető, ahonnan nemcsak az eladott s tartásra adott beteg vagy megfertőzött madarak útján, hanem fertőzött takarmány és kalitkák eladásán révén is terjedhet a baj.

Az embernél éppúgy, mint az állatnál feltétlenül szerepet játszik a hajlamosság is. Különösen feltűnt, hogy a gyermekek kevésbé érzékenyek a betegség iránt, mint a felnőttek. Fertőzött családokban a felnőttek megbetegednek, viszont a gyermekek és a serdülő fiatalok egészségesek maradnak. Ha pedig a gyermekek mégis megbetegednek, a baj náluk mindig enyhébb lefolyású és halálos kimenetel alig fordul elő.

Az emberen 7-14 napos lappangási idő eltelté után bevezető jelenségeként hágyadtság, étvágytalanság, borzongás, derékfájás és különösen erős fejfájás lép fel, sokszor nagy szomjúság kíséretében. Olykor torokgyulladás és orrvérzés is jelentkezik, amihez nemsokára ideges jelenségek, kábultság, esetleg izgatottság, továbbá nagy láz és köhögés is társulnak. Rövid idő alatt olyan súlyos körkép fejlődik ki, amely nagyon hasonlít a tüdőgyúthoz. A tüdőbeli elváltozások központilag kezdődnek és azután tovább is terjedhetnek. Feltűnő, hogy ilyen esetekben az erős köhögési inger ellenére is alig van váladék. A betegség legtöbbször két hét alatt zajlik le és ha nem véz-ződött halálosan, ugy a láz a harmadik héten fokozatosan leszáll és az ideges tünetek gsvengülésevel a tüdőgyulladás is oldódik. A lábadozó állapot sokáig elhúzódik. A betegségnek sajátos gyógyaszere nincs és a védőoltási kísérletekről is megállapítható, hogy eddig még egyöntetű kielégítő eredményre nem vezettek. Így nincs más mód a védekezésre, mint hogy megfelelően alkalmazzuk az óvórendszabályokat.

Az új „Mauretania”

London, augusztus hó.

Néhány nappal ezelőtt egy óceánjáró gőzöst bocsátottak a tengerre Írországban. A hajót „Mauretania”-nak keresztelték, a régi „Mauretania” emlékére, amely egy negyedszázadot át becsületet szerzett nevének.

Anglia 1906-ban két hajót épített, amelynek az volt a feladatuk, hogy új gyorsasági rekordot állítsanak fel a Hamburg—Amerika vonalon. Nem sajnálta a költségeket, a két gőzös a hajóépítés tudományának csúcseljesítménye volt. S az egyik hajónak, a „Maurentianának”, csakugyan sikerült is a „Kék szalagot” elhódítani a „Deutschland”-tól.

Az új „Mauretania” sok tekintetben hasonlít hírneves elődjéhez, de építésmódját nem a gyorsaság szempontja határozta meg. Oránként nem tesz meg többet huszonhárom csomónál. Ezzel szemben különösen alkalmas arra, hogy az északi vidéken uralkodó időjárás gyakori viszontagságait legyőzze. Megbízható és kényelmes. Legelső amerikai útjára jövő nyáron indul.

Kik a mérnöki testület létesítését előkészítőbizottság tagjai?

Bucurestiből jelentik: A törvény a mérnöki cím használatára és a mérnöki hivatás gyakorlására vonatkozólag előírja a Mérnöki Testület létesítését. A földművelésügyi miniszterium és a romániai mérnökök egyesületének előterjesztése után Mihail Ghelmegeanu közmunkaügyi és közlekedésügyi miniszter kinevezte a bizottságot a mérnöktestület létesítésére.

A bizottságban az alábbiak vesznek részt: A mérnökegyesület részéről Gh. Nicola u mérnök, vezérfelügyelő tanár, a közmunkaügyek és a közlekedésügy vezértitkára, Constantin D. Busila tanár, a romániai mérnökegyesület elnöke és a legfelsőbb technikai tanács alelnöke, C. Mihailopol mérnök, főfelügyelő, vezérigazgató, Alexandru Crupenschi főmérnök, hányaisgázgató, N. Dumitrescu mérnök főfelügyelő, az utigazgatóság igazgatója, Stinghe Bujor főmérnök, a Bucurejti segédmérnöki iskola igazgatója és Teodor Atanasescu mérnök főfelügyelő, CFR közgazgatási igazgató, az erdőmérnökök részéről: Lázár Horia, erdőügyi tanácsos és Grosescu Dumitru földművelésügyi miniszteriumi igazgató, a gazdaszok (agronomok) részéről V. Pasareanu mérnök, mezőgazdasági tanácsos, C. A. M. igazgató és Teodor Mandru mezőgazdasági igazgató, a mérnökegyesület részéről Mihail Manolescu tanár, a társaság elnöke.

A bizottság Gh. H. Nicola u elnöke alatt ül össze. Az előköt távollétében C. D. Busila helyettesíti. Az előkészületeket végző iroda létesítésével Stinghe Bujor mérnököt bízták meg. Az előkészítő iroda augusztus 29-től kezdődőleg ugyan felvett és áthelyezett személyzettel a közmunkaügyi és közlekedésügyi miniszterium épületében dolgozik majd.

P. Hitter József S. J.:

Spanyol tűztenger

Nincs Európában ország, hol égetőbb aktuallással jelentkezzenek a katolicizmusnak létkérdéssel összefüggő problémái, mint Spanyolországban! Olasz légiók és német különítmények állnak ott szemben szovjet hadosztályokkal, öt nemzet bombavetői dűbörögnek a spanyol városok és falvak felett, népek szabadcsapatát harcolnak egymás ellen mindkét oldalon: valamiféle... A küzdelem látszólagos megoldása — nagyvitalmi érdekek összecsapása és szinte politika-alatti erőfeszítés — könnyen elsiklást enged tévmagyarázatok felé. Az olasz, francia, angol, német, szovjet-orosz érdekek robbannak össze spanyol földön: a Földközi-tengerért, a földközitengeri hatalmi egyensúlyért — ez a látszat!

A spanyolok háborúja ez? Miért szenved a spanyol nép öt nagyvitalom légitombáinak és gránátjainak tűztengerében? Mi ég ama apokaliptikus tűztenger lángjaiban? — Erről szól a „Spanyol tűztenger”!

Ara kartonkötésben 60 lef és portó.

Hidanság!

Bitter Mathis:

Az Ur szántófeldje

Prédikációk földműveseknek.

Ara füzve 125 lei és portó.

HIREK

MAGYAR LAPOK
Keresztény magyar napilap

Nagyvárad, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy hónapra 70 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postafelraképzési csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**
Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Cserekirándulásra mennek az országőrök Németországba. Bucuresti. Saját tud. Szeptember elején egy országőr csoport hagyja el az ország területét. Az országőr csoport tagjai egy hónapig fognak Németországban élni és a német ifjusági szervezetek tagjainak életét tanulmányozzák. Október hónap folyamán az országőrök csere után néhány német ifjusági parancsnokot látnak vendégül.

EGYRE NAGYOBB ARÁNYOKAT ÖLT AZ UTLEVÉLHAMISÍTÁSOK ÜGYE. Bucuresti. Saját tud. A cernauti állampolgársági iratok és utlevélhamisítások ügye egyre nagyobb méreteket ölt. A vizsgálatot vezető ügyész rendelkezéseket adott ki a rendőrkormányzat, akikről kiderült, hogy haligatás fejében 30 ezer leit fogadtak el. A főbűnösök: Szamuel Linden, Leopold Holtreger és Jean Canetti kihallgatása folyik. Számos bűntársukat is őrizetbe vették. A rendőrség megállapította, hogy hamis állampolgársági iratokért és hamis utlevelekként 40-50 ezer leinyi összegeket fizettek.

KARINTHY FRIGYES HOLTTESTÉT A BUDAPESTI KEREPESI-TEMETŐBEN RAVATALOZTÁK FEL. Budapestről jelentik: Karinty Frigyes holttestét Siófokról kedden este Budapestre szállították és a Kerepesi-temető halottasházában ravatalozták fel. A temetés felől még mindig nem történt döntés. A magyar újságírók egyesülete nevében Pünkösztől Andor búcsúztatja az elhunyt magyar írókat.

A kisantant orvosi tanácsa. Bucuresti. Saját tud. Szeptember 20-án nyílik meg Belgrádban a kisantant orvosi tanácsának rendes ülése.

Iskolai beiratások. A kolozsvári r. kat. egyházközség elemi iskoláiban a beiratások folyó év szeptember 1-én kezdődnek és pedig mindenik iskola hivatalos helyiségében. A Marianum elemi leányiskolában (Cal. Regele Ferdinand 66.) Az Augusteum elemi leányiskolában (Str. Gh. Coșbuc 1.) A liceumi elemi fiúiskolában (Str. Cogălniceanu 2.) A római katolikus gimnázium épületében). A szentpéteri elemi vegyes iskolában (Cal. Marsal Moch 123.) Elemi iskoláinkba felvesszünk magyar anyanyelvű tanköteles gyermekeket. Különösen felkerjük a katolikus szülőket, hogy gyermekeiket iskoláinkba irassák be szeptember első napjaiban, mert a beiratásokat szeptember 10-én lezárjuk. Iskolaszék.

Gondoskodás történik a rabok neveléséről. Bucuresti. Saját tud. Erdekes újítást vezetnek be az ország börtöneiben a rabok nevelésére. A közoktatási minisztérium már jóvá is hagyta a tervezetet, s a legrövidebb időn belül 23 állásnéküli tanító kezd meg működését a vacaresti fegyházban. A rabok nevelésének ezt az újabb rendszerét próbaidőre vezetik be.

PORRÁÉGETT A MOSZKVAI ÁLLAMI KÖNYVTÁR. Moszkva. Az állami könyvtár épületében kedden, eddig ismeretlen okból, tűz ütött ki és olyan rohamosan terjedt, hogy az oltásra gondolni sem lehetett. Az épület teljesen elhamvadt és a felbecsülhetetlen értékű könyvtárból csak jűszök és hamu maradt.

Az egész vonalon működnek az egészségügyi bizottságok. Temesvár. Saját tud. Az egészségügyi „offenziá” során, amely most mindenütt folyamatban van, a város területén működő bizottságok eddig husz üzletet és üzem bezárását rendelték el. Az üzembeszüntetések részben tisztálanság miatt, részben pedig az egészségügyi engedély be nem szerzése miatt történtek. Számos más üzemet, amelyeknek szintén nem volt meg az egészségügyi engedélyük, arra kötelezték, hogy tulajdonosuk záros határidőn belül szerezzék be az engedélyt. A háztulajdonosok az egészségügyi szemlére való tekintettel sok helyen javításokat végeztek. Számos gyárüzemben megkezdtek az előírt fürdők létesítését. A fürdők építésére esetenként kapnak határidőt az egyes üzemek. A határidő leteltével Temesváron mintegy kétszáz munkásfürdő létesül.

Az időszaki kiadványok létalappjának ellenőrzéséről szóló törvényrendelet szent sítése

Bucuresti. Saját tud. Victor Iamand i igazságügyminiszter szentesítés végett Ófelsége elé terjesztette azt a törvényrendeletet, amely az időszaki kiadványok létalappjának ellenőrzéséről szóló törvény 11-ik szakaszának megsemmisítéséről, illetve annak megváltoztatásáról rendelkezik. Az új törvényrendelet szerint, azokat az időszaki közleményeket, amelyek példányszáma nem éri el a 7500-at felmentik az előző törvényben előírt alakítások alól. (Nem kell átalakulniok részvénytársasággá.) A sajtó és propagandaügyi miniszter egy egyszerű kérdés alapján adja ki az engedélyt. Ezekre az időszaki közleményekre nézve azonban kötelező a könyvek vezetése, amelyben fel kell tüntetni a jövedelmet és a kiadást, az előfizetők számát. A közlemény értékét tulajdonképpen eladást, a megjelenéskénti lappéldányszámot és a felhasznált papírananyagot. Az üzleti könyveket minden év január és július 30-án felülvizsgálja a sajtó és propagandaügyi minisztérium kiküldöttje. Ha az időszaki közlemények az engedély kiadása után érik el a 7500-as példányszámot, úgy automatikusan át kell alakulniok részvénytársasággá. A rendeltettörvény nem vonatkozik az állami közleményekre.

KÉTMILLIÓ LEI KÖLTSÉGGEL KULTURHÁZAT ÉPÍTETT A NAGYBANYAI KATOLIKUSSÁG. Nagybánya. Saját tud. A kis bányaváros katolikusága és vele együtt a város egész magyar társadalma, nevezetes ünnepre készül. Október 9-én fényes ünnepség keretében avatják fel a Szent József Otthont, a bányavárosi egyházközség áldozatkészségének hangzatos bizonyítékát. Az Otthont Fiedler István megyéspüspök fogja megáldani. A gyönyörű épület, amelyben a színpaddal ellátott, hatalmas díszterem kívül gyűléstermek, dalárdaterem, öltözők, ruhatárak, előszobák és üléshelyiségek vannak, közel kétfélmillió leibe került. A nagybányai katolikus egyházközség, amikor lelkes fáradtságot és akadályokat nem ismerő lelki vezére: Pakocs Károly kanonok, plébános felhívására a Szent József Otthon felépítésébe kezdett, szinte erejét meghaladó vállalkozást indított el. Az akadályokat azonban mindent elsöpör lelkesedéssel legyőzték, ami elsősorban Pakocs Károly kanonok, plébános érdeme. Ő volt az, aki felrúzza a kötelellességteljesítés érzését az emberekben. Az október 9-iki avató ünnepségre máris folynak az előkészületek.

Sertésvész pusztít Csikmegye alsóik járásában. Csikszere. Saját tud. A megyei állat-egészségügyi hivatalhoz érkezett jelentések szerint a megye alsóik járásában sertésvész pusztít. Különösen a kászoni községekben hullott el sok sertés. A hatóság a szükséges intézkedéseket megtette a vész terjedésének megállítására. A lakosságot egyébként igen nagy mulasztás és hanyagság terheli: minden hatósági rendelkezés, propaganda ellenére nem oltatja be idejében állatait, amellyel megelőznie a súlyos károkat, számba sem jöhető költséggel.

Életbevágóan fontos orvosi könyvek asszonyok és anyák részére!

A nő a változás korában

Egy tapasztalt nőorvos megfigyelései és gyakorlati tanácsai. (25 ábrával.) Irta: dr Földes Lajos Ára 95 lei

A fiatal anya

Egy gazdagon illusztrált könyv tartalmazza mindazt, amit a fiatal anyáknak szülés előtt és után, valamint a csecsemő ápolásáról tudniuk kell. Irta: dr Földes Lajos Ára: 95 lei

A női betegségekről

Megelőzés — Védekezés — Gyógyítás.

E munka az összes előfordulható női megbetegedésekkel foglalkozik. Egészséges és beteg nőknek egyaránt fontos! Irta: dr Földes L. Ára: 125 lei

Feljegyzések

Lansbury neve mostandában nagyon gyakran felbukkan a napisajtó hasábjain. Az angol munkáspárt volt elnöke e magas tiszt-ségből való visszavonulása után sem lépett le a közszereplés porondjáról, hanem még inkább kiszélesítette tevékenysége körét. Az angol belpolitikai mezejéről kilépett a világpolitika széles tereire. Nemrég beállott azoknak az angol politikusoknak a sorába, akik a brit birodalmi polgár öntudatával a háborús gyűlölség poklában tetrengő emberiség békére hangolásával próbálkoznak.

Ennek az évrnek a tavaszán Lansbury már tett egy útát Középeurópa országában. Most mintegy két hete újabb útra indult el és ezúttal a balkáni országokban tárgyalt a béke megszervezéséről. Balkáni útja során mindennap jelent meg egy-egy nyilatkozat tőle, amelyben a háborús készülődések patanásig feszült légkörében valami egészen érthetetlen derűlátással szólt a béke lehetőségéről. Lansbury az ellentétek tüzeiben perzselődő Európa országain úgy sétált keresztül, mint amilyen ártatlan nemtörődömséggel bolyong a gyermek rettentő szakadékok szélén, melyeknek mélységéről és veszélyéről még fogalma sem lehet.

Egy politikában tapasztalt és járatos férfinél szinte érthetetlen volt eddig ez a különös derűlátás. De az még különösebb, amint most ennek rugóira fény derül.

Lansbury most Budapestre érkezett és ismét nyilatkozott. Ez a nyilatkozat azonban élesen elüt mindattól, amit eddig tőle hallottunk. Az angol munkásvézer, akinek pártja a legszorosabb összeköttetés tartja fent a vörös Moszkvával, határozott és férfias szavakkal lekötölte magát a keresztény világnézet mellett. Büszkén és nyíltan vallotta meg keresztényi mivoltát és annak a nézetnek adott kifejezést, hogy a világbéke csak a keresztény gondolatnak a nemzeti és nemzetközi életben való érvényesítése útján jöhet létre.

A sokat támadott és annál többször lefitymált keresztény világnézet érvényesüléséért várja tehát egy munkáspárti vezér a forrongó világ megbékélését. Nem a vörös különböző színárnyalataiba burkolózott nemzetközi eszmeáramlatoktól, hanem attól az eszményi nemzetköziségtől, amelynek eszköze a véghetetlen szeretet, jele pedig a sokat szenvedett Krisztus sokat üldözött és sokszor megtagadott keresztje.

Az Európát járó angol politikus budapesti nyilatkozata mindenesetre kináló tanul-ság lehet azoknak az országoknak a munká-sai számára, melyeket Lansbury megismerni akart. Mert különösen a középeurópai — s ezek között, sajnos, legelsősorban a magyar — munkás az, aki hajlamos társadalompoli-tikai helyzetének félremagyarázására. A mi munkásunk legtöbbször úgy találja, hogy a munkásjóléti érdekekért, a társadalom kedvezőbb szociális berendezkedéséért vívott harc egy úton kell, hogy járjon a kereszté-ny világnézet és a nemzeti hozatartozandó-ság megtagadásával, sőt gyakran az istenta-gadással is.

Lansbury most erre a téves felfogásra frappáns felvilágosító választ adott. Beigazo-ri-ta, hogy nemcsak az egyén javáért folytatott küzdelemben, hanem a világbéke érdekében is egyedül erős és helyes alap a keresztényi világnézet. Aminthogy a krisztusi eszmék győzelme vagy bukása egyben magában hor-dozza az emberiség felemelkedését vagy bu-kását is. (—dd.)

Zürichi zárlat. Párizs 11.94 fél, London 21.30, Newyork 439 egynegyed, Brüsszel 74.10, Milánó 23.07 fél, Amszterdam 238.85, Berlin 175.70, Prága 15.08, Varsó 82.30, Belgrád 10, Bucuresti 325.

A borbély és fodrászmeisterek gyűlése. Nagyvárad. Saját tud. Csütörtökön este 9 órakor a Munkakamara helyiségében a borbély és fodrász szindikátus rendkívüli közgyűlést tart. A napirenden szereplő ügy fontossága miatt az összes nagyvárad borbély és fodrász iparosok megjele-nését kéri a vezetőség. A gyűlésen a vasárnapi nyitás ügyében hoznak határozatot.

Dr Keith Ferenc halála. Udvarhely megye közéletében bizonyára nagy sajnálkozást kelt az a hír, hogy dr Keith Ferenc nyugalmazott főjegyző 65 éves korában hosszas szenvedés után meghalt. Dr Keith Ferenc egykor rendkívül népszerű alakja volt Udvarhely közigazgatási és társadalmi életének s a hivatali munkáját mindig a legnagyobb lelkiismeretességgel intéző főjegyzőt mindenki nagyon szerette. Nyugdíjaztatása után a magyarországi Dómsódra költözött ott is érte utól a halál. Temetése vasárnap volt Dómsódon, a római katolikus egyház szertartása szerint.

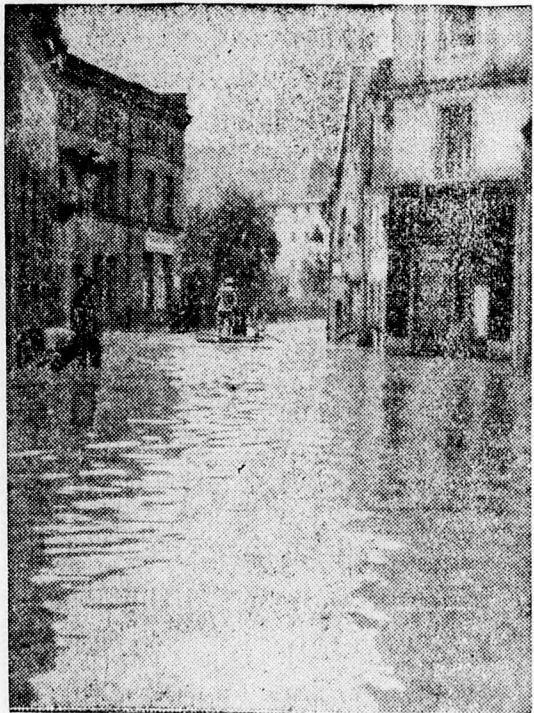
A BUDAPESTI ANGOL SAJTÓATTASÉ
— **TEMESVÁRON.** Saját tud. A. H. Hohler, a budapesti angol követség sajtóattaséja szabadsága alatt tanulmányi kirándulásra jött Romániába. Temesváron meglátogatta Teuchea Ioan dr alpolgármestert és Szenes Emil angol konzult. Részint az alpolgármester, részint annak megbízottja vezetésével megtekintette a város több nevezetességét. Mister Hohler még Aradon és Nagyváradon tesz látogatást.

A piaristarend köréből. Temesvár. Saját tud. A kegyesrendi tartományfőnökség Komlóssy András kegyesrendi tanárt, aki eddig Nagykárolyban a rendi növendékek magisztere volt, Temesvárra helyezte át, tanárnak és az internátus felügyelőjének. Raszga István tanár Nagykárolyba került, ahol a lelképásztorkodásban és mint hittanár tevékenykedik.

SZATMÁR VEZETŐSÉGE BŰNVÁDI FELJELENTÉST TETT A VOLT VÁROSI FŐMÉRŐK ELLEN. Saját tud. Kedden délelőtt Szatmár város vezetősége Goschi Matias volt városi főmérnök ellen bűnvádi feljelentést adott be az ügyészségnek. A feljelentés szerint a főmérnök, felfüggesztése után, utódának több bizalmas természetű okmányt nem adott át. Az előjáráság többiben is felszólította, hogy adjon számot az eltűnt okmányokról, azonban a felszólításnak a főmérnök nem tett eleget. A város az ügyészségtől kérte a bűnvádi eljárás megindítását s az okmányok eltűnése miatt százezer leies kártérítési igényt jelentett be.

Feltűnést keltő letartóztatások Kolozsváron. Kolozsvár. Saját tud. A helybeli állambiztonsági hivatal közegei az elmúlt nap több feltűnő letartóztatást eszközöltek városunkban. A letartóztatottak között vannak Morariu, Fagadaru Nicolae és Opris Aurél fiatal ügyvédek, valamint két egyetemista hallgató. A letartóztatottaknál megjelent házkutatások során tiltott rőpiratokat és több olyan levelet találtak, amelyek a volt vészhatalmozgalomnak jelenleg internált vezetőitől származtak. A nyomozás az ügyben tovább folyik és még szenzációs fordulatra van kilátás a sorozatos letartóztatásokkal és házkutatásokkal kapcsolatban.

Temetés. Özv. Rois Irén szül. German, 61 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése szeptember 1-én délután 4 órakor lesz a Steinberger-féle kápolnában a Rulikovszky-temetőbe. (Caritas.)

A szibériai hegyekből, az esőzések következtében, óriási víztömegek zúdultak le, nagy árvizeket okozva. Képpünk a teljesen víz alá került Glatz város egyik utcájáról készült, ahol térdig ér az áradat.

Hírek között

*

Mit csinál a nyaraló esőben?

Esőben a nyaraló nyaral. Elvégre nyár van. Ha ősz volna, akkor őszelne ha tél volna, akkor, teletne; no de nyár van, tehát nyaral.

Evégből reggel felébred és kinéz az ablakon a zuhogó esőbe. Aztán a kukoricára, meg a cukorrépa gondol, hogy micsoda jótékony terméskültatások készülnek most odakint a földeken és ettől megvigasztalódva, visszarújjik az ágyba.

És álmodik.

Hogy ő most kukorica. Esetleg cukorrépa.

— És úgy érzi, hogy a lába kukoricacső és a tyúkszemek a magok rajta, melyek rohamosan szaporodnak. Továbbá, hogy a dereka cukorrépa, mely dagad.

Pedig fogyni szeretett volna.

Erre megijed, fordít egyet a pocakján s felébred.

És ismét kinéz az ablakon a zuhogó esőbe.

Aztán úgy csinál, hogy:

— Hhhhh!

És lesi...

Hogy látszik-e a lélegzete?...

Hát látszik...

Most aztán elkezd kiabálni.

— Mari!

Mari bejön.

— Mari, fűtsön bel...

Mari elcsodálkozik.

— De kezicsókolom, ez a villa nyaraló!

Ebbe ja villába nincsen kályha...

Nos, erre a nyaraló elszégyenli magát és nyaral tovább. Az ágyban. Fejére húzott paplannal. És másnap reggel ismét kinéz az ablakon a zuhogó esőbe.

Hogy nem szállingóznak-e hópihéek úgy vegyesen a vízseppekkel?...

Hát nem szállingóznak...

Mert ha szállingóznának, azonnal pakolna és utazna haza...

Igy azonban kénytelen tovább nyaralni...

Az ágyban...

Fején a paplannal s a paplan fölött a szoba összes takaróival, pokrócaival és díványpárnáival...

És ismét másnap reggel kinéz az ablakon a zuhogó esőbe...

És felkel...

És megnézi a lavort, hogy nincs-e a vízben jégvárta?...

Hát, sajnos, nincsen...

Mert ha volna, azonnal pakolna és utazna haza...

Igy azonban kénytelen tovább nyaralni...

Az ágyban...

Megdermedve...

Pedig már a függönyöket is leszedte az ablakról s azokat is magára terítette, továbbá az ágyat is szétrúgta, mivelhogy reggel háromnegyed hétkor kinyitotta a rádiót és a paplan alatti bemelegítő testmozgást végzett a reggeli torna vezényszavaira...

Jelenleg?...

Jelenleg még mindig szakad az eső...

És a nyaraló még mindig nyaral...

Már a rádiót is szétrúgta...

De még mindig nyaral...

Elvégre nyár van...

Ha ősz volna, akkor őszelne, ha tél volna, akkor teletne, de nyár van, tehát nyaral!

(eszt.)

Iskolai értesítés. A Református elemi iskolában a beiratások szeptember 1-től 10-ig tartanak. Nyomatékosan felhívjuk a szülők figyelmét, hogy gyermekeiket már az első napokban irassák be, mert egyes osztályokba csak korlátozott számban veszünk fel növendékeket. Beiratások mindennap délelőtt 8—12 óráig. Az először beírt növendékek részére a születési bizonyítvány szükséges a beiratkozásnál. Iskolánk ez évben is teljes hét osztállyal működik. Református elemi iskola igazgatósága.

*** Láposy Zeneiskola a legmodernebb alapon** vezetve, felvesz fiú és leány növendékeket, kezdő foktól a művészi kiképzésig. Szakszerű elméleti oktatás, kamarazene- és zenekarigyakorlatok. Mérsékelt tandíj. Felneveltek részére külön tanfolyam. Beiratások szeptember 1., 2., 3. Nagyvárad, Simeon Stefan (Bethlen) utca 20. szám.

Kutya, mint potyautas. Londonból írják: Nem mindennapi eset, hogy egy kutya megkedvelje az utazást és szinte „foglalkozásszerűen” izzza a potyautazást. De előfordul, mint az alábbi eset igazolja. A Norwich és London között közlekedő vonaton gyakran megfigyeltek egy kutyát, amelyik a kocsi folyosóin sétáltgatott. Megpróbálták kinyomozni, hogy melyik utashoz tartozik, de az sohasem sikerült. Nem ismerte az állatot senki. Eleinte azt hitték, hogy a gazdája ilyen módon akarja megspórolni a kutya viteldíját, de belátták, hogy tévedtek, mert a kutya egyre gyakrabban feltűnt a vonaton és még csak sejtetni se lehetett, hogy kihez tartozik. A dolog egyre rejtélyesebbé vált. Végre akadott egy utas, aki magához vette a kutyát és kivitte a tanyájára, amelyik néhány mérföldnyire fekvett Norwichtól. Pár napig nem is mutatkozott a vonaton, de hamarosan ismét feltűnt. Egyszerűen „beszállt” és nyugodtan utnak indult, mintha megszálította volna a jegyét. Anynyira szeretett utazni, hogy a nyugodalmas teljes ellátását is otthagya a kalapos csavargó életért. Emellett tökéletesen alkalmazkodott a kulturszokásokhoz és tisztába jött a modern közlekedési eszközök hasznosságával és céljával. Arra persze nem jöhetett rá, hogy a civilizált állapotban mindenért — fizetni kell.

Nem engedélyezhet a vasut soronkívüli tarifaszállítást. Temesvár. Saját tud. A Kereskedők Egyesülete egy a kereskedelmi kamara, mint pedig a városi vezetőség útján még annak idején kérte, hogy a város tüzifaellátásának biztosítására rendelje el a vasut, hogy a tűzifa szállításának kedvezményes tarifáját hosszabbítsák meg Temesvár város területére. A kedvezményes tarifa időpontja időközben, augusztus 1-én lejárt és a rendes tarifa életbe is lépett. A kérvényekre, bár a kamara is, a város is, pártolólóg továbbította azokat, mindezekig nem érkezett válasz, míg most az egyesületnek a város útján hozták tudomásul az elintézet. A vasuti vezérigazgatóság közölte, hogy a vasut autonóm intézmény lévén, szervezeti törvénye értelmében nem engedélyezhet redukciónkat. Ez csak abban az esetben volna lehetséges, ha az ebből származó hiányt más költségvetésből pótolnának. A vasut nézete szerint a kereskedőknek a pénzügy- vagy kereskedelmi miniszteriumot kellene megkérniük, hogy a saját költségvetésükből pótolják ezt a hiányt. A Temesvárra való szállításhoz aug. 1-én után tehát nem alkalmazza a vasut a kedvezményes fatarifát. Azok a hírek, amelyek szerint a kedvezményes szállítás időpontját szeptember 30-ig meghosszabbították, ennél fogva csak Bucureştire vonatkozhatnak. A temesvári magas faárak csökkenése, amit a kedvezményes tarifa révén vélték elérni, így el fog maradni.

BEKULDOTT HIREK

A marosujvári római katolikus Oltáregylet folyó hó 20-án sikerült kultúrestet rendezett a Bogovits vendéglő nagytermében. Az est műsorát a katolikus szalonzenekar a Bagdadi kalifa nyitányával vezette be. Utána Jászay Ervinné, a kifizető énekesnő Schubert: Ständchen-jét énekelte. Dr Buzás Gerő, az egyházközség plébánosa, az istenhívő Petőfi címen tartott magasszínvonalú előadást. A következő műsorában Bucsy Sarolta zeneakadémiahallgató a Bibliás emberből énekelte részleteket nagy sikerrel. Zongorán Till Károlyné kísérte. Zeppeauer Helén groteszk táncot mutatott be. A tehetséges fiatal leány produkciója nagy tetszést aratott. Kemény József hangversenyénekes a Tosca-ból és a Rigolotto-ból adott elő részleteket, majd magyar dalokat énekel. Számait a közönség többször is megismételtette. A műsort az Imnul Regal zárta be, amelyet a katolikus szalonzenekar intonált. A kifizető megrendezett tartalmas kultúrestet nagyszámú közönség nézte végig. Az est jövedelmét katolikus egyházi célokra fordítják.

A nagybányai református egyházkerület közgyűlése. Nagybánya. Saját tud. A nagybányai református egyházkerület kedden délelőtt kezdte meg évi gyűlését. A gyűlés tárgysorozata 67 pontból áll. A közgyűlésen negyvenkilenc egyházközség képviseltette magát. Ünnepi istentisztelet után a gyűlés résztvevői átvonultak a Polgári Olvasókörbe, ahol Boros Jenő esperes imája után dr Bözörményi Emil egyházmegyei főgondnok elnöki megnyitóbeszédet mondott. A tanítói kar részéről a gyűlés folyamán Gulya Géza lelkész indítványozta, hogy tegyék kötelezővé a hétszötályos elemi iskolai oktatást. Kürthy Károly hajmii lelkész az egyke rendszer ellen tett javaslatot. A közgyűlés ezután több fontos iskolai ügyet tárgyalta.

**Növekvő iránzatot mutat az ország cukor-
gyasztása.** Bucuresti. Saját tud. Az ország cu-
korfogyasztása a legutóbbi statisztikai kimutató-
sok szerint növekvőben van. Az elmúlt évben a
havi cukorfogyasztás középaránya ötmillió 800
ezer kilogramm volt. Ebben az évben április ho-
napig a havi fogyasztási középarány a tízmillió
kilogrammot is meghaladta.

**Belerugott részeg ivótársába, aki belehalt
sérülésébe.** Csíkszereda. Saját tud. Előző hiradá-
sunkban jelentettük, hogy Szöcs András 26 éves
gyimesfelsőlaki gazdálkodó alkoholmérgezésben
meghalt. A boncolásnál azonban kiderült, hogy
a holttesten külső sérülések észlelhetők melyek
közül az egyik a lépet sértette meg olyan mértékben,
hogy halálos is lehetett. A csendőrség
kihallgatta Kelemen Béla és Kelemen József
odaaló lakosokat, aikkel együtt ivott Szöcs. Ke-
lemen Béla beismerte, hogy amikor Szöcsöt tel-
jesen ittas állapotban bevitték Kristály György
csűrűbe, többször belerugott. Kelemen Bélát az
ügyészség haláltokozó súlyos testisértés miatt letartóztatta.

**EGY MAGYARORSZÁGI HIRLAPIRÓ
ÖNGYILKOSSÁGA.** Budapestről jelentik: Dr.
Sándor Sándor hirlapíró, külföldi lapok tudósít-
ója, nagymennyiségű és különböző altatószerrel
megmérgezte magát és a mentőkocsiban meghalt.
Az öngyilkos hirlapíró 51 éves volt.

**Nem engedélyezték a Társulati Kereskedelmi
alsó osztályait.** Nagyvárad. Saját tud. A Társu-
lati Kereskedelmi iskola tavaly elhatározta, hogy
az eddig működő 4 felső osztály mellé bevezeti
az alsó négy osztályt is. Tavaly az első osztályt
már meg is nyitották. Az idén is megkezdődtek
a beiratások az első, illetve a második osztályba.
120-an iratkoztak már be, de ekkor leérkezett a
közoktatásügyi minisztérium rendelete, mely
közli hogy nem engedélyezi a 8 osztályos keres-
kedelmi iskolát. Farkas István L. a Kereskedel-
mi Csarnok elnöke és Izsák Mihály dr. főtitkár
felutaztak a fővárosba, de közbenjárásuk nem
járt sikerrel. Szerdán érkezett meg a fővárosból
a telefonértesítés és a beiratásokat az alsó ke-
reskedelmi már be is szüntették.

Az oradeai Építőiparosok Szövetsége tiszte-
lettel felkéri a kőműves szindikátus tagjait,
hogy szeptember hó 1-én este fél 7 órakor tar-
tandó építész és kőműves gyűlésen a tárgyszo-
zat fontossága miatt okvetlen és pontosan meg-
jelenni sziveskedjenek. Elnökség.

**Nem mindenki betörő, akinél álarcot talál-
nak.** Csíkszereda. Saját tud. A napokban betörők
jártak Kovács Máté csicsói hatósági erdőőr laká-
sában és több értékes ingóságot elvittek. A betör-
ők az ablakon hatoltak be a lakásba. Ugyan-
azon éjszaka ugyancsak betörték, teljesen ha-
sonló módon öv. Rádló Kálmán né madéfalvi
lakóshoz is és innen is ruhaneműt pénzt és más
tárgyakat emeltek el. A csendőrség erőlyes nyo-
mozást vezetett be, melynek során a gyanu Mak-
szim Sándor és Bicsak Sándor éjjeliőrökre tere-
lődt. Őrizetbe vették őket, majd házkutatást tar-
tottak náluk. A házkutatás során talált is a
csendőrség egy férfi álarcot és ennek alapján
letaróztatta a két éjjeliőrt és bekísérte az ügyész-
sége. Lascov főügyész azonban nem tartotta
elég bizonyosknak az álarcot, a két éjjeliőrt sza-
badlábra helyezte és az ügyet velük szemben
megszüntette.

Az országút halottai

Newyorkból írják: A közlekedési szeren-
csétlenségek éppen meg egyszer annyi halálos
áldozatot követelnek évente az Egyesült Álla-
mokban, mint amennyit az USA a világháboru-
ban veszített. A Chicagóban székülő „nemzeti
biztonsági tanács” nemrégiben közölt egy ki-
mutatást, amely szerint 1937-ben 106.000 ember
esett szerencsétlenségnek áldozatul s ezeknek
négy ötödrésze közlekedési baleset volt. És nem
kevésbé, mint 9.9 millió személy sebesült meg
közlekedési balesetek révén. Ha csak a számok-
kat nézzük, ez azt jelenti, hogy 12 év alatt Ameri-
ka minden egyes lakosa szenved valamilyen
sérülést közlekedési baleset folytán.

Az amerikai nemzeti vagyon jedig ugyan-
csak a statisztika kimutatása szerint a közle-
kedési szerencsétlenségek révén, amelyekkel
bérvesztés, gyógyszer kiadás, biztosítási költ-
ség és tulajdon megrongálása jár, 3,6 milliárd
dollárral csökken. Közel 40.000 ember lelta ha-
lálát autóvolan mellett, vagy mint egy gépkocsis
utasa egy év alatt. Ha tekintetbe vesszük, hogy
a legutóbbi, még Amerikában is rendkívülinek
számító, hősegek ellenére nem is egészen ezer
ember pusztult el hóguta következtében, akkor
ei lehet képzelní, hogy a közlekedési balesetek
leküzdésének problémája mekkora jelentőség-
gel bír az Egyesült Államokban.

Tessék jól figyelni!

Matrackelméket, szalmaszakókat, zsákvásznakat, ponyvákat, kárpitos kellékeket, gyapju-
takarókat szembetűnő olcsó árban vehet **ECONOMIE (v. Radó) kőtéláru üzlet-
ben Nagyvárad, Str. Avram Iancu 22. Postaépületben.**

A ferencesek általános rendfőnöke Csikmegyében

Csíkszereda. Saját tud. Hétfőn este Székely-
udvarhelyről Csíksomlyóra érkezett **P. Leonardó**
Mária Belló a **Szent Ferenc**-rend általános
rendfőnöke. Kíséretében voltak — személyi
titkárán kívül — **Pater Sándor Vitalis**, román-
iai rendtartományi főnök, **Herman Hermi-
gius** budapesti provinciális, **Pater Ambrus**
Kapisztrán házfőnök, **Pater Lukács** Manszvet
misszionárius atya, **Pater Takács Gábor** ház-
főnök és még számosan.

Az általános rendfőnököt a templomajtó-
ban **Pater Szöcs Dénes** házfőnök és **Pater Fidel**
vikáriussal az élén az összes helybeli szerze-
tes atyák és növendégek fogadták. **Pater Szöcs**
Dénes latin nyelven üdvözölte a magasarangu
vendéget, amelyre a főatya szintén latin nyel-
ven válaszolt, majd misét celebrált a templom-
ban. Uőána megvizsgálta és a legnagyobb rend-
ben találta a zárda-ügy és vagyonkezelését. va-
lamint a lelki-fegyelmet. Kedden a városból és

környékéről összesereglett harmadikrendi és
keresztszövetségi tagok jelenlétében ismét mi-
sét mondott az általános rendfőnök, aki köz-
ben beszédet intézett a hívekhez. Beszédében
legnagyobb elismerését fejezte ki a székely
nép vallásossága felett s reámutatott arra,
hogy ez a vallásos öntudat nagyrészen a fe-
rences atyák áldozatkész munkájának tudható
be. A latin nyelvű beszédet **P. Szöcs Dénes**
házfőnök fordította magyarra.

P. Leonardó Maria Belló rendfőnök Csík-
somlyóról Brassóba utazott, az ottani rendház
működésének ellenőrzésére és felülvizsgálásá-
ra. A rendfőnök látogatása — Csíksomlyó —
katolikus híveinek lelkeiben mély megilletődést
hagyott hátra annál is inkább, mert már hét-
száz esztendeje nem volt rá példa, hogy köz-
ponti kiküldött Erdélyt s az itteni Ferences
atyák életének áttekintését, meglátogatta
volna.

Ujból őrizetbe vették a Tóth István meg- gyilkolásával gyanúsított Dézsi-házaspárt

Nagyvárad. Saját tud. Még emlékezetes az
az elszánt vakmerőséggel és kegyetlenséggel el-
követett gyilkosság, amelynek az elmúlt év őszén
Tóth István gyógyszerész esett áldozatul. A rend-
őrség széleskörű nyomozást vezetett be az ügy-
ben, de mind a mai napig nem tudtak eredményt
felmutatni. Az első feltételek szerint szerelem-
féltesre, bosszura gondoltak, több gyanúsítottat
őrizetbe is vettek, azonban kihallgatásuk után,
bizonyítékok hiányában kénytelenek voltak sza-
badlábra helyezni őket.

Kedden délután aztán érdekes fordulat tör-
tént az ügyben.

**A Gerberg testvérek feljelentésére Necsul-
escu vizsgálóbíró elrendelte Dézsi Géza
iparosnak és feleségének letartóztatását.**

A rendőrségen kihallgatták a gyanúsítottak-
kat, a mai nap folyamán pedig szembesítették
őket a Gerberg testvérekkel. A nyomozó közegek

egyébként nem hajlandók semmilyen felvilágo-
sítást adni a nyomozás állásáról.

Szerdán délelőtt a rendőrség folyosóján be-
szelvéttünk a letartóztatásban lévő Dézsi Géza
nővérével és a házaspár ügyvédjével, akik rész-
letesen megvilágították a letartóztatás körülmé-
nyeit és annak előzményeit.

A házaspár ügyvédje elmondotta, hogy a
rendőrség a Gerberg testvérek feljelentésére egy-
izben már kihallgatta Dézsi Gézát és annak feles-
ségét. A Gerberg testvérek ugyanis azt állították,
hogy Dézsi Gézáné a bizalmas viszonyban ál-
lott Tóth Istvánnal és a gyilkosságot Dézsi Géza
követte el szerelemféltesből.

A szembesítés alkalmával azonban annak-
idején

**a Gerberg testvérek visszavonták állítá-
sukat és így Dézsi Géza és annak felesége
újon megszűntették az eljárást.**

Néhány nappal ezelőtt azonban újabb felje-
lentést adtak be és most már tanukra is hivat-
koznak. A feljelentés szerint többen látták Dézsi
Gézánét Tóth István gyógyszerésszel. A Dézsi-
házaspár ügyvédje szerint

**a feljelentés bosszu műve és az abban
foglalt állítások a vizsgálat folyamán
sorra meg fognak dőlni.**

Sem Dézsi Géza, sem Dézsi Gézáné nem
érintkeztek Tóth Istvánnal.

A letartóztatásban lévő Dézsi Géza nővére
sírva mesélte el, hogy bátyja idegbeteg ember s
az általa meghurcoltatás és idegizgalom tönkre
fogja tenni.

Dézsi Géza nővére szerint is a feljelentés
bosszúból történt.

A rendőrségen szerdán délelőtt kihallgatták
Dézsi Gézánét és szembesítették az egyik tanu-
val.

TURISZTIKA

S. T. Vulturii-Sasok T. E. Szeptember 4-én
és 5-én (vasárnap és hétfőn) Arad hegyaljárja —
a Mária Radnai bucsura, amelyen a Bánát la-
kossága ragyogó népviseletben vonul fel a soly-
mosi váromokhoz, Lippára, a kies fekvésű
Lippa-fürdő fürdőre — ahol szállóban lesznek a
részvevők elszállásolva — Aradra rendez társas
kirándulást. Az utat kényelmes autón teszik meg
s azon bárki részt vehet, mert könnyű weekend
kirándulás lesz. Részvételi díj 230 és 250 lei. Je-
lentkezni lehet Mocsáry Sándor irogépesnél, Bu-
levardul Regele Ferdinand 13. sz., Gyenge István
ékszerésznél Alexandri (Teleki) u. 12. és az egye-
sület irodájában, Nagyvárad, dr Lazar Aurél
(Nagy Sándor) utca 14. szám.

Egyháziaknak, művelt világiaknak

A keresztény egyház története (nyolc kötetben)

Szerkesztő: Bangha Béla S. J. és Ijjas Antal

I. kötet:

Bangha Béla S. J. és Borbély István S. J.

Az ősegyház

II. kötet:

Loschert Kázmér:

Egyházatyák kora

III. kötet:

Dr Gálos László:

Az egyház és a barbárok

Legnagyobb és legszebb vállalkozása az idei
könyvpiacnak: Mindenkinék ismernie kell —
az egész világ más színtben tűnik fel az olvasó
előtt, ha megismeri az Egyház történetét. —
Válságokon, már-már győzni látszó eretnek-
ségekben át: a diadal felé! Ez a most megjelent
két kötet és megjelenendő hat kötet monda-
nivalója korunk számára!

Az egész sorozat ára tüzve 1500 lei, kötve 2000
lei és portó. Megrendelhető havi 150, (a kötet-
nyelvi) havi 200 lei részletre.

LEGUJABB

Zátonyra akadt a harmadik tárgyalási alap is Prágában?

A cseh hírlapírók szervezete a legszigorubb önmérsékletre inti az uszító sajtót

Prágából jelentik: A cseh hírlapírók szervezetének elnöksége felhívást intézett tagjaihoz. Ebben a legszigorubb önmérsékletre inti őket. Az állam érdekei — ugymond — azt kívánják, hogy az egész sajtó tartózkodó és mérsékelt magatartást tanúsítson a nemzetközi eseményekkel szemben és tartózkodjék olyan cikkek közzétételétől, amelyek külföldi államok becsületét sértik.

CSEH PÉLDAZAT A ZANGOL PIROSKARÓL ÉS A NÉMET FARKASRÓL...

Prágából jelentik: A nemzetiségi tárgyalások új alapja, amelyet Prágában harmadik tárgyalási alappal neveztek el és amely Csehszlovákiának kerületekbe való beosztását tartalmazza, a keddi minisztertanácsban, illetve az azt követő tárgyaláson sem jutott előbbre. Beavatott helyről nyert értesülés szerint túlságosan nagy véleményeltérés van a kormánykoalícióban a miniszterelnök által képviselt ter-

vel kapcsolatban. Ennek tulajdonítható az a körülmény, hogy Benes elnök a minisztertanács után több minisztert kihallgatáson fogadott. Egyébként a cseh sajtó továbbra is telve van uszító cikkekkel. A Narodni Noviny-ban Domin képviselő azt írja, hogy a legnagyobb szigorral kell az állam tekintélyét fenttartani, illetve felléptetni ott, ahol illegálisan megsértették. Ennek meg kell történnie akkor is, ha ostromállapotot kell kihirdetni ott, ahol a terort és az irrendentizmust a közbiztonsági közegek egyszerű eszközeivel nem lehet elnyomni. A Lidove Noviny szerint Chamberlain törekvései bizonyos tekintetben imponálóak. De Csehszlovákiában nincsenek megelégedve törekvéseinek eredményével és azzal a móddal, ahogyan ezt végrehajtják. Az angol Piroška már régen tudja, hogy nem a nagymamával beszél, hanem a farkassal, mégis üledelmesen ül a széken és beszélget.

Mit fog tartalmazni Hodzsa miniszterelnök rádiószózatja?

Prágából jelentik: Mint ismeretes, Hodzsa miniszterelnök a legközelebbi napokban rádiószózatot készül intézni Csehszlovákia lakosságához. Ezzel kapcsolatban megbízható forrásból származó értesülés szerint, közzé fogják tenni Prága harmadik tervét, annak igazolására, hogy a cseh hivatalos körök messzemenő engedményekre hajlandók a nemzetiségek önkormányzati követeléseivel szemben. A kormány tervezetét abban az esetben is közölni akarják a nagy nyilvánossággal, ha addigra a szudéta-német párttal nem jött létre megegyezés az új tárgyalási alap tekintetében.

A NÉMET SAJTÓ A CSEHSZLOVÁKIAI KÉRDÉSRŐL.

Berlinből jelentik: Több német lap behatóan foglalkozik a cseh kérdés tárgyában folytatott londoni megbeszélésekkel és a tanácskozásról kiadott közleménnyel. A Berliner Tageblatt így ír:

— Valóban nem járja az, hogy egy olyan vitában, mely a Csehszlovákiában élő németiség természetadta életjogaira vonatkozik, a megegyezéshez szükséges engedményeket nem a csehektől, hanem a németektől várják. Másrészt viszont teljes mértékben megnyugtathatjuk a nyugateurópai megfigyelőket a szudéta-németekre gyakorolt állítólagos külső befolyás tekintetében. Henlein számára éppen úgy kötelező a népi eszme mellett tett hitvallás minden következménye, mint Hitlerre. Eppen olyan esztelenység az a beállítás, hogy a szudéta-németiséget a birodalomból kell befolyásolni a történelemért és a létért folytatott mindennapi küzdelme által előírt vonalvezetés betartására, mint ahogyan esztelenység külső befolyást emlegetni akkor, amikor a birodalomban élő németiségről és a német népről van szó. Henlein éppen úgy óhajtja a békés megoldást, mint ahogyan Hitler a békés megoldás híve. A békés megoldás, természetesen, nem jelenthet egyetlen felmegoldással.

A Völkischer Beobachter szerint az angol kormány eddigi magatartása által olyan köte-

lezettséget vállalt magára, mely sorsdöntő fontosságú és, amelytől csak a tartós, becsületes és igazságos megoldás tehermentesítheti. Ez azonban szükségessé teszi, hogy mindenképp a prágai kormány figyelmét hívják fel a helyzet komolyságára és éppen úgy vegyék tárgyalási alapul a szudéta-németek követeléseit, mint a prágai kormány — nyilván angol kezdeményezésre visszavezethető — új tervét.

MEGNYUGTATTA A FRANCIA KÖZVÉLEMÉNYT, HOGY ANGLIA LEMONDOTT NÉMETORSZÁG FIGYELMEZTETÉSÉRŐL.

Párizsból jelentik: A francia közvélemény megnyugtató körülményt lát abban, hogy az angol kormány elejtette a Németországnak szóló ünnepélyes figyelmeztetés tervét. Az Oeuvre szerint Henderson csupán mérsékelt hangnemből megfogalmazott emlékiratot nyújt át Berlinben és ebben az angol kormány felkéri Hitlerre, hogy békülékeny szellemben gyakoroljon befolyást a szudéta-németekre. Az angol kormány megállapítja, — írja a lap —, hogy a helyzet súlyos, de nem kétségbeesítő.

Az Epoque szerint London magatartása arra vall, hogy nézete szerint a helyzet az utolsó 48 órában nem rosszabbodott. Várakozó álláspontra kell tehát helyezkedni, de ez a várakozás kezd Európa idegeire menni.

A Figaro hangoztatja, hogy Franciaország és Anglia nem akarja meghátrálásra kényszeríteni Németországot. A két nagyhatalom diplomáciája nem Németország ellen, hanem az ellen az irányzat ellen küzd, mely egy mozgalmat nemzetközi szabállyá tenni.

Legújabb könyvek:

Tóth Tihamér: Údvölgy Oltárszentség . . . 223 lejt
Gerely Jolán: Ha tudnád 90 "
Schmidt: A megváltás szolgálja 162 "
Poppe: Eucharisztikus nevelés módszerei 44 "

Franco tiltakozik a francia benzin ellen

Párizsból jelentik: A „Journal” jelentése szerint a Franco kormány tiltakozást jelentett be Párizsban az ellen, hogy a spanyol köztársasági hadsereget francia területéről lassák el benzinnel. Franco bejelentette, hogy ezentul a spanyol nemzeti repülőgépek tűz alá veszik ezeket a benzinszállítványokat. A „Journal” szerint naponta száz és száz tehergépkocsi szállítja Franciaországból a benzint a köztársasági Spanyolországba.

A G.P.U. végzett Klemens Rudolfal, aki a bolsevizmus idején Kaposváron is jelentős szerepet játszott

Budapestről jelentik: Párizsi jelentés alapján közöltük, hogy Trotszkij egykori magántitkárát, Klemens Rudolfot holtan találták a Marne partján. A holttest, melyet papírcsomagba burkolva, a folyó hullámai vetettek partra, olyan kegyetlenül meg volt csonkítva, hogy kizárt minden kétséget az a föltevés, amely szerint Trotszkij egykori magántitkára bűntény áldozata lett. A nyomozás rövidesen megállapította, hogy Klemens Rudolf, a GPU bosszujának esett áldozatul.

Egy kaposvári jelentés megállapítja, hogy a meggyilkolt Klemens Rudolf azonos Klemens Rudolfal, aki a kommunizmus alatt jelentős szerepet játszott Kaposváron és a kommun bukása után Oroszországba szökött. Itt ismerkedett meg Trotszkijjal, aki titkárául fogadta, majd később együtt menekültek külföldre.

Árcéhidetések

Egy szó ára 3 lejt, vastagabb betűvel 6 lejt. „Cím a kiadóban” további 10 lejt. Állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény. — A legkisebb hirdetés díja 30 lejt. — Az első szót minden esetben vastag betűvel szedi a nyomda.

Lakás

2 szobás

ürdőszobás magánház azonnal kiadó. Nagyvárad, Dr. Nicolae Zigre 20. Erdeklődni Lahovary-utca 31. szám.

Egyszobás

konyhából álló magánház november 1-re kiadó. Nagyvárad. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Egyszobás

alkoven konyha s mellékhelyiségekkel álló udvari lakás azonnal kiadó. Nicolae Zsiga (Lukács György) u. 7.

Különbejárattal

szépen bútorozott szoba kiadó. Nagyvárad, Str. Lahovary 41.

2 szobás

komfortos lakás november 1-re kiadó. Nagyvárad, Regela Ferdinand 49. illetve Str. Parintele Danila 7.

Kiadó

1 kettő és egyszobás utcai lakás mellékhelyiséggel november 1-től. Oradea, Str. Pasteur No. 37.

Kiadó

azonnal egy utcai és egy udvari különbejárattal bútorozott szoba, fürdőszoba használatos. Nagyvárad, Strada Averescu 37.

Külön élte

Méh sonkolyt

veszek. Zalany: Iuliu luminar, — Nagyvárad Alexandri (Teleku) u. 52

Szép

kertés villában állandó nyugodt otthon találsz teljes ellátással magános nyugdíjas uriember. Közlebbi megtudható a kiadóhivatalban

Alkalmazás

Megbízható

krinó házvezetést vagy jogtengedőzést vállal. Cime: Oláh Mária, Abud.

Teherénész

vincellér azonnal állást nyer Horváth Arpad, Nagyvárad, Calea Ruinelor 1. szőlőjében.

Mindenes bejárónő

kis családhoz azonnali belépésre felvétetik. — Nagyvárad, Str. Regele Carol II. 19.

Házvezetőnőnek

ajánlkozik középkorú urinő. Vidékre is elmegy. Sipos Ella, Kolozsvár, Str. General Poetas 28.

Molnár segédet

keresek azonnali belépésre. Szikszai István Moara Comunală Jimbor, jud. Odorheiu.

Ut a Szent László-nyomda Rt. körforpórázán Oradea, Str. Regele Carol II. No. 1